

LAISVE

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

L A I S V E

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Dukartsavitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 18

Ozone Park, N. Y., 11417 Penktad., kovo (March) 5, 1965

META1 54-iejį

KRISLAI

Tarptautinė Moters diena
Lenkiamė galvą
švietėjai ir profesinių
sąjungų vadovai
Laiškai liūdna!

— Rašo R. Mizara —

Tarptautinė Moters diena
čia pat.

Lietuvoje ir kituose socialis-
tiniuose kraštuose Kovo Aš-
tuntą vyrai sveikina moteris,
perka joms dovanėles, vi-
sai joms pagerbia ir joms pa-
deda.

Nors pas mus ši šventė nėra
oficialiai pripažinta, tačiau ir
mes lenkiamė prieš moteris
galvą, ypatingai prieš pažan-
giasias JAV lietuves, dėl to,
kad mūsų visuomeniniame gy-
venime moteris atlieka labai
svarbų vaidmenį.

Jei žvilgtelėsime plačiau,
matysime, kad šiandien dau-
gelis JAV moterų stovi pačio-
se pirmosiose gretose kaip ko-
vojos už taiką žemėje išlai-
kymą.

Garbė joms!

Visoje eilėje JAV miestų
lietuvių Moterų klubai Kovo
Aštuntą iškilmingai atžy-
mės visokiais pobūviais.

Pas mus, Ozone Parke, Ni-
jorko lietuvių moterų kultū-
ros klubas tą dieną (sekmadienį)
atžymės gražiu pobū-
viu.

Lenkiamė galvą ir prieš tuos
švietėjus — kolegijų, universi-
tetų profesorius, kurie per
spaudą ragina prezidentą
Johnsoną susitarimais baigti
nepaskelbtą karą Vietnamė.

Apie pusantro tūkstančio to-
kių švietėjų jau tarė savo vie-
šą kolektyvinį žodį.

Čia pat kyla klausimas: o
ka tu reikalau dar, ka sako
JAV organizuotų darbininkų,
profesinių sąjungų vadovai?

Praėjusią savaitę Floridoje
įvyko AFL-CIO vykdomosios
tarybos posėdis. Ten buvo
diskusuotos darbininkų algos,
darbo sąlygos ir kiti reikalai,
susiję su darbininkų buitimi.
Bet nei vienu žodeliu nebuvo
viešai pasisakyta prieš karo
plėtimą Vietnamė!

Prezidentas George Meany
sakė: neverta darbininkams
kištis į tokius reikalus, kaip
karas Pietryčių Azijoje! Gir-
di, lai prezidentas daro, kaip
jis išmano.

Argi tai logiška?

Kodėl gi nepasakyti šalies
prezidentui savo nuomonės
gyvybiniams žmonių reikalais?
Kodėl nepadaryti taip, kaip
daro tie švietėjai — profes-
oriai ir kiti intelektualai?
Lai prezidentas žino bendrą
organizuotų darbininkų vado-
vybės nuomonę.

AFL-CIO viceprezidentas
Walter Ruether pernai Wa-
shingtone pasakė daug maž
taip: Mes galime išikovoti
dideles algas, bet kas iš jų, jei
iškilis viską naikins karas?!

Taip, taikos išlaikymas že-
mėje yra pats svarbiausias,
gyvybingiausias reikalas, ir
organizuotų darbininkų vado-
vai tai turėtų žinoti, ir jie
turėtų tarti viešą savo žodį.

Ilgai gyvavo Filadelfijos Lie-
tuvų Respublikonų Susivien-
ijimas, vadintas klubu. Jis tu-
rėjo salę, jis turėjo daug na-
rių. Nors klubas nešiojo "res-
publikonų" pavadinimą, bet
partine prasme jis nebuvo
respublikoniškas. Jam pri-
klausė nemaža ir pažangiųjų
lietuvių.

Šiug metu klube dar yra

Civiliniai žmonės kenčia nuo JAV bombardavimų

Varšuva. — "The New
York Times" koresponden-
tas David Halberstam kal-
bėjosi su lenkų korespon-
dentu, kuris tik grįžo iš tos
Šiaurės Vietnamo dalies,
kuria bombardavo Jungti-
nių valstijų bombonešiai.

Lenkų korespondent sa-
sakė, kad jis ten suėjo su
Vakarų Europos korespon-
dentais, atvykusiais iš Pie-
tų Vietnamo. Tie korespon-
dentai matė, kad nuo
partizanų atimti ginklai
yra Jungtinių Valstijų
ginklai. Kalbėjosi su suim-
tais partizanais, kurie sa-
kė: mūsų arsenalas, tai
JAV ginklai ir amunicija,
kuria mes atimame nuo
Pietų Vietnamo valdžios, o
daug valdžios kareivių su
ginklais ir amunicija pereina
į partizanų pusę.

Europos korespondentai
sako, kad JAV bombardavimai

nesusilpnins Pietų
Vietnamo partizanų, kad
matomai, JAV tai ži-
bėjosi su lenkų korespon-
dentu, kuris tik grįžo iš tos
Šiaurės Vietnamo dalies,
kuria bombardavo Jungti-
nių valstijų bombonešiai.

Kas dėl Šiaurės Vietna-
mo gyventojų, tai jie labai
piktinasi bombardavimais.
Pietinėje Šiaurės Vietnamo
dalyje nėra didelių miestų
ir industrijos. Gyvena žem-
dirbiai ir žvejai. Jie išsika-
sė žemėje urvus ir dienos
metu ten sėdi, o naktį išei-
na dirbti.

Korespondentas buvo

miestelyje, kurį Jungtinių
Valstijų bombonešiai labai
bombardavo. Jie numetė
130 bombų po 180 ir 350
svarų. Užmušė moterų ir
vaikų. Daug sudegino namų.
Korespondentas sako:
"Bet teroriz iš oro nepalau-
žė žmonių dvasios, tik dau-
giau juos nustatė prieš
Jungtines Valstijas".

Sprogimo nelaimėje daug žuvo žmonių

Montrealis. — Kovo 1
dieną, Montrealio priemies-
tyje La Salle įvyko gazo
sprogimas. Baisiai sugriovė
apartamentinį namą.

Nelaimėje žuvo 23 žmo-
nės, jų tarpe 13 vaikų, ir
apie 40 buvo sužeista. Dar
yra keli žmonės dingę, ku-
rių likimas nėra aiškus.
La Salle mieste dalyje
gyvena nemažai ir lietuvių.

Bal Harbour, Fla.—AFL-
CIO prezidentas George
Meany ir jo artimieji reika-
lauja, kad JAV plėsdamos
prekybą su Tarybų Sąjun-
ga ir kitomis socialistinė-
mis respublikomis turi sta-
tyti palitinių reikalavimų

Amerikos jaunimas už taiką

New Yorkas. — "The
Worker" iš kovo 2 dienos
rašo, kad už baigimą karo
Vietname demonstravo jau-
nuoliai visoje eilėje miestų.

Chicagoje prie JAV fe-
deralinės valdžios pastato
demonstravo 150 jaunuolių.
San Francisco mieste kas-
dien demonstruoja univer-
siteto studentai.

Madison, Wis., demon-
stravo studentai iš Wiscon-
sino universiteto.

"The Pittsburgh Catho-
lic", katalikų laikraštis, rei-
kalauja, kad JAV Vietna-
mo reikalus perduotų Jung-
tinėms Tautoms.

Pietų Vietnamo karas ir atgarsiai

Maskva. — "The New
York Times" korespon-
dentas Henry Tanner rašo,
kad vasario 26 dieną per te-
levizijos tinklus kalbėjo
TSRS premjeras A. Kosy-
ginas. Jis raportavo apie
11-kos dienų besilankymą
Šiaurės Vietname, Kinijoje
ir Šiaurės Korėjoje.

Tarp kitko, Kosyginas sa-
kė, kad Jungtinės Valstijos
bombarduodamos Šiaurės
Vietnamą naikina sąlygas
taikingai valstybėms sugy-
venti ir taikos keliu sunor-
malizuoti Indokinų reika-
lus.

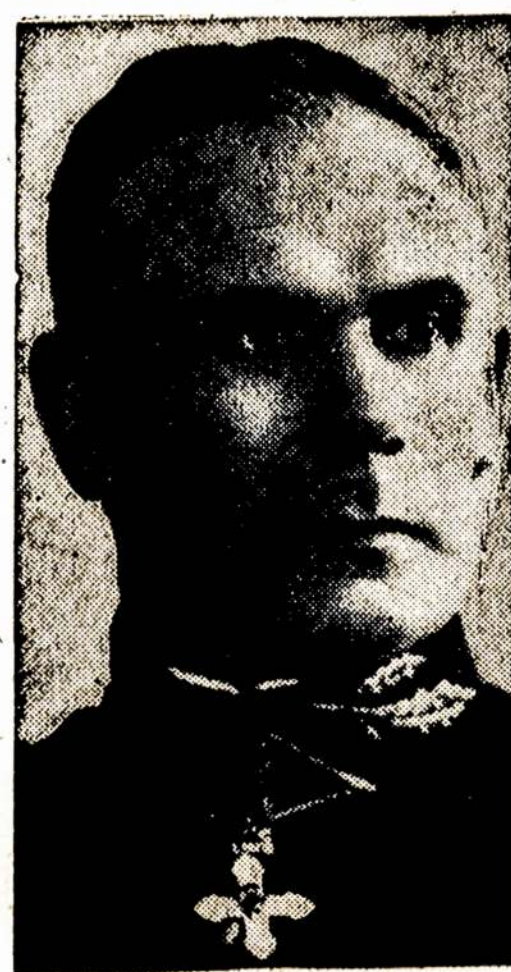
Leipzigas, Rytų Vokietija. — Į Tarptautinę preky-
bos parodą atskrido Tarybų
Sąjungos premjeras Alek-
sėjus Kosyginas. "New
York Times" korespon-
dentas Artur J. Olsenas ra-
šo, kad jis turėjo pasitari-
mą su tarptautiniais kores-
pondentais.

Kas dėl JAV išleisto

"Baltojo popieriaus" Viet-
namo reikaluose, tai Kosy-
ginas sakė, kad, atsižvel-
giant į JAV elgesį Pietų
Vietname, jį galima vadinti
tik "Juodąja knyga". Jis sa-
kė: "Kada JAV jėgos žudo
beginkles moteris ir vaikus,
išvaro iš jų namų moteris ir
vaikus, tai ne galima įrašyti
į baltąją knygą... JAV
elgesys sukels prieš jas ne
tik pietryčių, bet visos Azi-
jos žmones."

Mirė generolas Vincas Vitkauskas

Vilnius.—Kovo 3 d. Kau-
ne, eidamas 75 savo am-
žiaus metus, mirė Lietuvos
TSR Aukščiausiosios Ta-

rybos deputatas dimisijos
generolas leitenantas Vin-
cas Vitkauskas.

Vaiutskas

Maskva. —Diplomatui sa-
ko, kad Tarybų Sąjunga sa-
vo ambasadoriumi į Pran-
cūziją siųs patyrusį diplo-
matą Valerianą Zoriną.

Saigonas. — Čionai de-
monstravo Saigono stude-
ntai, reikalaujanti, kad
Jungtinės Valstijos iš-
vėlytų tinklus kalbėjo
TSRS premjeras A. Kosy-
ginas. Jis raportavo apie
11-kos dienų besilankymą
Šiaurės Vietname, Kinijoje
ir Šiaurės Korėjoje.

Budistų vadas Thich
Quang Lienas reikalauja,
kad JAV pasitrauktų iš
Pietų Vietnamo.

Maskva. — Išvakarėse
Komunistų partijų atstovų
pasitarimo teorinis žurn-
alas "Komunist" rašo, kad
prezidentas Johnsonas pasi-
davė dešiniųjų karo kurs-
tytojų ir Pentagono politi-
kai. Žurnalas, tarp kitko,
rašo:

"Imperialistai visame pa-
šaulyje išplėtė agresyvių vei-
kimą siekdami susilpninti
komunistinį judėjimą". Žur-
nalas rašo, kad imperialistų
agresijos verčia Tarybų Są-
jungą lenktyniuoti apsi-
ginklavime, kad būtų pasi-
ruošus gynybai.

Hanojus. — Šiaurės Viet-
namo radijas sako, kad
JAV vartodamos reaktyvi-
nius lėktuvus ir savo lakū-
nus prieš Pietų Vietnamo
partizanus plečia karą Piet-
ryčių Azijoje.

Pekinas. — Kinijos spau-
da ir radijas sako, kad JAV
išleisdamos "Baltąjį popie-
rį" ruošia pateisinimą
naujiems Šiaurės Vietnamo
bombardavimams.

Konfiskavo JAV įmones

Jakarta. — Indonezijos
vyriausybė konfiskavo
Jungtinių Valstijų kapita-
listų gumos plantacijas, ku-
rios vertos \$80,000,000. Pre-
zidentas Sukarno sakė, kad
jo valdžia tarsis su buvu-
siais savininkais atlyginimo
reikalais.

Indonezijos valdžia užda-
rė visus Jungtinių Valstijų
Informacijų knygynus,
prieš kuriuos tūkstančiai
studentų demonstravo, kal-
tindami, kad iš jų knygynų
platinama propaganda.

SUBOMBARDAVO SAVIŠKIUS

Saigonas. — Kovo 1 die-
ną Jungtinių Valstijų reak-
tyviai bombonešiai subom-
bardavo Pietų Vietnamo
armijos dalinį. Pradžioje
buvo pranešta, kad 4 karius
užmušė ir 18 sužeidė.

Reaktyviniai ("jet") lėk-
tuvai labai greitai skrenda,
tai džunglėse iš jų sunku
atskirti kur yra katros pu-
sės kariai.

Varšuva. — Čia siautė di-
delė puga, vietomis supustė
iki 10 pėdų storumo.

Washingtonas. — 1964
metais JAV padaugėjo per-
skyrų skaičius.

160 J. Valstijų bombonešių atakavo Šiaurės Vietnamą

Saigonas. — Kovo 2 die-
ną virš 100 Jungtinių Val-
stijų ir 60 Pietų Vietnamo
bombonešių atakavo Šiau-
rės Vietnamą. Bombarda-
vo Xambangą ir Quangkhe,
kurie yra vienas 10, o an-
tras 40 mylių Šiaurės Viet-
name nuo Pietų Vietnamo
sienos.

Bombonešiai numetė apie
190 tonų bombų ir šaudė iš
patrankų bei svaidė raketom-
is. Bombos buvo nuo 250
iki 750 svarų kiekviena.

Washingtonas. — JAV
prezidentas Johnsonas sa-
ko, kad pastadojo JAV
Šiaurės Vietnamo bombar-
davimo metu priešlėktuvinės
patrankos nušovė pen-
kis JAV bombonešius ir
vieną Pietų Vietnamo.

Hanojus. — United Press
International žinių agentū-
ra praneša, kad Šiaurės
Vietnamo valdžia sako, jog

jos priešlėktuvinė gynyba
nušovė 8 bombonešius ir
daug kitų sugadino. Taipgi
sako, kad bombonešiai skri-
do bombarduoti Vinho prie-
plauką, bet priešlėktuvinės
patrankos jų neprileido.

Šiaurės Vietnamo valdžia
sako, kad JAV "Baltajame
Popieriuje" kaltinimai yra
išgalvoti pateisinimui Šiau-
rės Vietnamo bombardavi-
mu.

Maskva. —Tarybų Sąjun-
gos spauda ir radijas smer-
kia bombardavimus kaip
tragediją JVA užsienio poli-
tikos, kuri stumia pasaulį
į baisų karą.

Alma-Ata, TSRS. — Čio-
nai, Kazachų respublikos
sostinėje, buvo paminėta
Tarybų Sąjungos ir Kinijos
draugiškumo ir apsigynimo
sutarties 15-kas metų su-
kaktis.

Už panaikinimą Un-Amer. komiteto

Hartfordas. — "The Hart-
ford Times" iš vasario 25
dienes rašo, kad The Great-
er Hartford Council of
Churches reikalauja, kad
būtų panaikintas House
Un-American Activities
Committee.

Bažnyčių taryba sako,
kad Antiamerikinis komite-
tas nepasitarauja šalies
įstatymų reikalams, nevy-
kusiai elgiasi, pažeidžia
žmonių pilietines teises ir
varžo žmonių laisves, ku-
riais jiems garantuoja JAV
įstatymai.

Tokio. — Daug japonų
biznierių vyksta į Kiniją
biznio reikalais.

Suartėjo Egiptas su R. Vokietija

Kairas. — Rytų Vokietij-
jos ir Jungtinės Arabų Res-
publikos prezidentai W.
Ulbrichtas ir G. Nasseris
išleido bendrą pareiškimą.
Vokietija remia Egipto po-
ziciją Jordano upės reika-
luose, taipgi suteikė \$100-
000,000 Egiptui kreditą.

G. Nasseris priėmė Vo-
kietijos Demokratinės Res-
publikos (Rytų Vokietijos)
kvietimą atvykti su atsaky-
mo vizitu.

Salzburgas, Austrija. —
Tauerno Alpiuose nugriuvo
kalno dalis ir autobusą su
turistais nuvertė 150 pėdų.
14 turistų buvo užmušta ir
10 sužeista.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

Cape Kennedy, Fla.—Ko-
vo 2 dieną čia buvo išsauta
Atlas-Centaur raketą. Ją
iššaukiant įvyko sprogimas
ir kilo gaisras. Sprogimas ir
gaisras suardė raketų šau-
dymo įrengimus.

Raketa buvo iššaukama
bandymui, nes yra planuo-
jama tokiomis raketomis
šauti satelitą į Mėnulį

Dublinas. — Čia išvogė
aktorės Elizabeth Taylor
brangiadaikčių apie \$56,000
vertės. Ji sako, kad bran-
giadaikčiai yra apdrausti, ji
finansinių nuostolių netu-
rės, bet jai gaila jų, nes ten
buvo "sentimentalinių daiktų",
tai yra, primenančių
jos praeitį.

Washingtonas. — JAV
Valstybės sekretorius D.
Ruskas sako, kad Šiaurės
Vietnamą tol bombarduos,
kol jis rems Pietų Vietna-
ma partizanus.

Phnompenhas, Kambodža. — Kovo 1 dieną čionai
atsidarė pietryčių Azijos
konferencija. Joje dalyvau-
ja atstovai nuo: Laoso,
Vietnamo ir Kambodžos. I
konferenciją atvyko ir Su-
karno, Indonezijos prezi-
dentas.

Londonas. — Sveikatos
ministras raportavo parla-
mente, kad per trejus metus
Anglijoje nuo aborcijų mirė
145 moterys.

Maskva. — Numatoma,
kad 1980 metais Tarybų Są-
junga turės 280,000,000 gy-
ventojų.

Magnolia, Miss. — Polici-
ja areštavo 40 negrų, kurie
pikietavo teismabūtį,
kuriame buvo teisiami pir-
miau suimti negrai.

Washingtonas. — JAV
ruošiasi siųsti marininkų
pulkus į Pietų Vietnamą
karui prieš partizanus.

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Kovo Aštuntoji šiomet

KOVO AŠTUNTOJI yra tradicinė Tarptautinė Moters Diena. Visuose platau pasaulio kampuose pažangios, susipratusios, kovingos moterys renkasi į mitingus apsvartyti pačias svarbiausias dienos problemas, ypatingo dėmesio atkreipdamos į pačių moterų reikalus ir vaidmenį. Ypatingai savo Tarptautinę Moters Dieną plačiai visur atžymi socialistinių bei tarybinių kraštų moterys. Džiugu, kad neatsilieka ir Jungtinių Valstijų kovingosios moterys.

Reikia žinoti, kad šiomet Tarptautinės Moters Dienos demonstracijos turės didžiulės reikšmės ta prasme, jog jos įvyks padidėjusiu naujo karo grėsmės šešėlyje. Tikrai dangus niuokiasi. Niekas negali pasakyti, kuo baigsis įvykiai Pietų Vietname. Tiesiog neriasi iš kailio reaktinės propagandos šinkoriai, reikalaujami civilinį Pietų Vietnamo karą išplėsti į konfliktą, į kurį gali būti priverstos įsivelti visos didžiosios šalys. Laukiama žodžio iš Washingtono nuo prezidento Johnsono. Vedami nauji puolimai Šiaurės Vietnamo. Bet Šiaurės Vietnamas šiame konflikte ne vienas. Tai kur galas? Susidaro taikai baus pavojus...

Ir štai Kovo Aštuntosios moterų susirinkimai ir mitingai tars savo žodį prieš naujo karo grėsmę. Reikia tikėtis, kad jų balsas, kad balsas visų taiką mylinčių žmonių, nebus veltui. Gal jis pasieks ir mūsų prezidentą.

Akademinės šviesuomenės balsas

VIENAS iš įspūdingiausių ir įdomiausių šiandien mūsų amerikiniame gyvenime reiškinį yra mūsų aukštųjų mokyklų bendruomenės susirūpinimas taikai pavojumi. Nebetyli studentija. Pagaliau prabilo ir profesoriai. Prabilo audringai, prabilo jų šimtai ir tūkstančiai. Niekio panašaus iki šiol mūsų šalis nebuvo girdėjusi nei mačiusi.

Jie reikalauja, kad tuojau būtų baigtas karas Pietų Vietname. Jie reikalauja, kad Jungtinės Valstijos atšauktų kariuomenę iš Pietų Vietnamo ir paliktų jį patiems žmonėms tvarkyti.

Šitie akademinės šviesuomenės reikalavimai skelbiami "Atviro laiško Prezidentui Johnsonui" formoje. Vienas tokių laišku bei kreipimasis buvo paskelbtas "The N.Y. Timese" vasario 16 d. Jį pasirašė keturi šimtai Bostono apylinkės aukštųjų mokyklų profesorių. Vasario 28 d. "Timese" tilpo panašus kreipimasis į prezidentą, kurį pasirašo Niujorko apylinkės aukštųjų mokyklų profesoriai. Jų labai daug, jų net 480! O kovo 1 d. tilpo pakartojimas vasario 16 dienės atviro laiško su arti keturiais šimtais parašų profesorių, bei kelių dar iš Bostono apylinkės mokyklų, iš New Jersey valstijos ir Philadelphiaijos apylinkės.

Zemiau paduodame svarbesnes ištraukas iš kovo 28 d. laiško. Jame, tarp kitko, sakoma:

"Mes, akademinės bendruomenės nariai, jaučiamės priversti viešai, ponas prezidente, kelti klausimą apie mūsų vyriausybės dabartinę politiką link Pietų Vietnamo. Mes raginame jus pakeisti dabartinį akcijos kursą akivaizdoje sekamų faktų:

Mes vieni palaikome vieną po kito nedemokratinis režimus, kuriems priešinga Pietų Vietnamo žmonių dauguma.

Mes vedame nemoraliską ir nežmoniską karą, kuris atneš neapsakomas kančias Pietų Vietnamo žmonėms.

Mūsų vėliausi puolimai Šiaurės Vietnamo iš oro padidina pavojų, kad šitas vietinis konfliktas gali išsivystyti į didžiulį karą.

Sakoma, kad mes remiame žmonių palaikomą valdžią prieš versiją iš lauko pusės. Mes sakome, ponas prezidente, kad Kongresui ir visuomenei žinomos informacijos neparemia tokios vietnaminio konflikto interpretacijos."

Laiško autoriai teigia, kad dabartinės Pietų Vietnamo valdžios neturi žmonių paramos bei pritarimo. Juk, girdi, kaip kitaip galima suprasti tą faktą, jog 35,000 partizanų atsilaiko prieš 200,000 Vienamo kariuomenę ir 23,000 amerikiečių "patarėjų".

Jie nurodo, kad mūsų buvimas ir dalyvavimas civiliniame kare labai puldo Amerikos prestižą užsienyje. Jie sako, kad Pietų Vietnamo valdovai veda baisiausią terorą prieš Vietnamo valstiečius. Netenka, Sako, abejoti, jog jie tai daro žinant ten esantiems amerikiečiams "patarėjams".

Intervencija esanti teisinama tuo, kad būk norima pastoti Pietrytinėje Azijoje komunizmui plisti kelią. Betgi intervencijos pasėka tokia, jog mums tik pavyko supykdyti Pietų Vietnamo kaimynines šalis ir mūsų talkininkus.

Laiško autoriai primena prezidentui, kad, kaip parodo Gallup apklausinėjimai, 81 Amerikos žmonių procentas pritaria konferencijai su Šiaurietinėms Azijos valdžiai ir su Kinija baigimui karo. Todėl jie sako:

"Ponas prezidente, mes raginame jus priimti kitokį akcijos kursą.

Mes raginame jus padaryti galą investavimui Ame-

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

TAI ŠITAIP JIE DŽIAUGESI

Įvairios lietuvių tautos atplaišos dar kartą buvo susirinkę paminėti "vasario 16-ąją." Bet, matyt, šiomet susirinkimai buvo labai menkučiai. Štai, aprašant Niujorko tokį susirinkimą Chicago kunigų "Drauge" nebe paminėtas publikos skaičius ir nepaduota surinktų aukų suma.

Į šį savo susirinkimą rengėjai buvo pasikvietę net iš New Jersey valstijos kongresmaną Mr. Henry L. Helstosky. Vadinasi, nesurado kongresmano didžiulėje New Yorko valstijoje, kuris būtų sutikęs jiems pakalbėti ir padėti "Lietuvių išlaisvinti." Mr. Helstosky priklauso naujo karo kurstytojų klikai, kuriam pasirodyti tarp rimtai, realistiškai protaujantių vyrų ir moterų visiškai nepakeičiama. Ot tokiaime lietuvių tautos priešų suruoštame mitinge tai ir jis gali pasirodyti dideliu galvočiu ir susilaukti kartstų aplodismentų. Ir štai, pasak korespondento, šitas ponas Helstoskis užtikrina dalyvius, kad "kadangi Sovietais negalima pasitikėti, todėl dar negalimas ir taikūs sambūvis, kuris be abipusio pasitikėjimo visiškai negalimas."

Jeigu negalimas taikūs sambūvis, tai kas belieka? Aišku: belieka ginclavimas ir ruošimasis naujam, branduoliniam karui. Tai ot kas labai patiko susirinkusiems "veiksniams" ir už ką jie karštai sveikino kongresmaną iš Niudžersės!

Bet Niujorko "vasario 16-osios minėjime" kalbėjo ir VLIKO "vadovas" B. Nemickas. Jam, matyti, manžai kas beliko pasakyti po tokios "gudrios" pono Helstoskio prakalbos. Tai jis džiaugėsi ir dejavo "savaisiais reikalais." Džiaugėsi, kad VLIKas šiomis dienomis puikiai apsvienijęs, bet skundėsi, kad tas apsvienijimas kol kas tėra tik popierinis. Girdi, "reikės ilgesnio laiko, kol tuos junginius suvienys pasitikėjimas ir organiškai susijungs bendras laisvinimo darbas."

Vieni reikalu šis "veiksnių" galvočius buvęs labai labai griežtas. Jis griežtai uždraudęs kam nors šiomet vykti į Tarybų Lietuvą. Bet kadangi nėra jokia paslaptis, jog daug Amerikos lietuvių nori ir ruošiasi važiuoti į Lietuvą (kaip girdėtis, daug daugiau, negu turistinės sąlygos Lietuvoje leis visus juos priimti), tai Nemickas tiesiog dar ir maldauja maldavęs, kad jie pasiaukotų ir tokio troškimo atsakyti. Prašome:

"Kada ir kaip kas būtų viliojamas į Lietuvą keliau-

rikos vyrų ir pinigų į karą Pietų Vietname.

Mes raginame jus visais būdais ieškoti baigimo konflikto susitarimu, kuris duotų Pietų Vietname nepriklausomą, neutralią valdžią ir leistų Jungtinėms Valstijoms ištraukti militarines jėgas iš Vietnamo.

Mes raginame jus šią problemą tuojau patiekti tarptautinei įstaigai ir padaryti galą mūsų nelegališkiesiems veiksams.

Mes raginame jus, ponas prezidente, tuojau imtis žygių baigimui karo Pietų Vietname. Juo ilgiau mes laikysimės dabartinės politikos, tuo sunkiau bus surasti išeitį!"

Mes neabejojame, jog prezidentas ir jo padėjėjai skaito šiuos Amerikos akademinės bendruomenės raginimus ir žino jos nuomonę. Nejaugi į ją nebus kreipiama jokios atidžios?!

ti, šiomet nuo tokios kelionės turėtų susilaikyti. Toks yra prašymas-patarimas. Ir tai yra pati mažiausia auka, kurios reikalauja iš lietuvių už savo laisvę kovojanti tauta."

Matote, ponas B. Nemickas kalba "lietuvių tautos vardu." Kada ir kur lietuvių tautą įpareigojo bei paskyrė jį kalbėti jos vardu? Kaip tik priešingai, lietuvių tauta seniai atmetė ir amžinai pasmerkė tokius hitlerinius raketierius, kaip Nemickas, kurie sudaro VLIKĄ ir ALTĄ.

APDŪMOJIMAI ir PRIPAŽINIMAS

Kanadiškių klerikalų "Tėviškės žiburiai" išleido stambią kunigo Stasio Ylos knygą "Dievas sutemose." Jos negavome ir neskaitytume.

Bet skaitėme "T. Ž." tilpusią knygos recenziją, parašytą Andriaus Baltinio. Ji gana įdomi. Dėmesio vertas kun. Ylos vienas pripažinimas, būtent, kad krikščionybė lietuviams buvo užkarta kardu ir ugnimi. Baltinis sako:

Prie šių bendrųjų sunkumų prideda sunkumai, kurie kyla iš religinio lietuvių gyvenimo. Jų yra trys rūšys. Mes, pagal mūsų istorikų nuomonę, buvome krikščijai "ugnimi ir kardu," krikščionybė buvo mums prievarta primesta, negalėjome savo religijos kurti patys, nes pradžioje mūsų religijos atstovai buvo svetimtaučiai, ir mūsų religinė-liturginė kalba ir net giesmių melodijos buvo labai atsilikusios, netobulos.

Šie visi istoriniai įvykiai neišvengiamai veikė ir veikia mūsų inteligentų religinį gyvenimą, mūsų krikščionybę. Ji pas mus nebuvo gili. Iš šios padėties pabėgti bandydami vieni nutautėję, perėjo į kitas tautas, antri stengėsi atgauti senovės lietuvių religiją, senovės dievus. Apie juos autorius kalba skyruije "Pagonybės nostalgija ar iliuzija?" Ten autorius tarp kitų tvirtinimų labai teisingai sako, kad daugelis nusigrėžė nuo krikščionybės, nes ji nusigrėžusi nuo tautos ir net ją išdavusi (193 psl.).

KANADA PROGRESUOJA

Kanados pažangiųjų lietuvių "Liaudies balsas" (vas. 26 d.) gana karštai sveikina faktą, kad pagaliau Kanada jau turės savo vėliavą. Laikraštis sako:

Dar nėra šimto metų, kai Kanada buvo kolonija pilniausia to žodžio prasme. 1967 m. bus švenčiamas šimtmetis, kai Kanada sudarė konfederaciją. Taigi, beveik šimtu metų praejus Kanada išsivystė sau vėliavą, grynai kanadišką. Kaip ji atrodo, kaip ji plevėsuos, ne taip svarbu. Svarbiausia tas, kad tai grynai kanadiška, simbolis, atstovaujantis Kanadą.

Priėmimas šios vėliavos yra didelis žingsnis pirmyn Kanada

dos istorijoje. Ši diena turėtų būti švenčiama su tokiu pat susikauptimu, kaip ir Kanados diena liepos 1 dieną.

Dažnai pasigirsta balsai, kad Kanada atsirubežiuotų nuo Anglijos visai, panaikindama monarchiją, tai yra, atsisakydama karalienės. Tas nereikia, kad tuomi norima pasmerkti karalienę. Kanadičiai nieko blogo nemano apie karalienę. Bet kodėl gi Kanada negali būti visiškai nepriklausoma, respublika? Tas nei kiek nesumažintų kanadiečių pagarbos karalienei, kaip asmeniui.

Monarchijos panaikinimas tur būt užtruks dar. Gal vėl šimtas metų praeis. Bet gali būti ir greičiau. Dabar istorija eina pirmyn daug greičiau. Tuo tarpu kanadičiai turėtų didžiulius nors savo vėliava. Ji garsins Kanados vardą po visą pasaulį.

IR BANKUS APNIKO GENGSTERIAI?

Geležinkelininkų organas "Labor" (vas. 20 d.) net pirmajame puslapyje matė reikalą mušti trivogą apie mūsų komercinius bankus. Visas Washingtonas esąs susirūpinęs gengsterių įsigalėjimu bankinėje sistemoje. Esąs vedamas platus tyrinėjimas. Gengsteriai įsiveržia į atsakingas vietas arba gąsdinimais teroru paveikia bankų viršininkus. Jie teikia paskolas gengsterių nurodytoms kontroliuojamoms firmoms, ir taip, girdi, kenkia teisingoms finansinėms operacijoms. Jei tam procesui nebus pastotas kelias, tai gali baigtis labai liūdnomis pasekomis.

PIRMOJI OPERACIJA BE SKAUSMO

Anglų chirurgas Džeimsas Simpsonas pirmasis panaudojo chloroformą skausmams malšinti. Tikinčiųjų tarpe tai sukėlė audringą pasipiktinimą.

Nereikia lengvinti žmonių kančių, kurias viešpatas patenka kaip bausmę už nuodėmes, — šaukė tikintieji.

— O ar kūrėjas pats nepadarė beskausmės operacijos! Juk jis, prieš išimdamas Adomui šonkaulį, pirmiausia jį užmigdė! — ramiai atsikirtė chirurgas.

JAPONIJA DAUG LAIVŲ STATO

Londonas. — 1964 metais kapitalistiniame pasaulyje buvo pastatyta 10,263,000 tonų įtalpos prekybos laivų. Japonija nuleido į vandenį 715 naujų laivų, virš 4,000,000 tonų įtalpos, tai daugiau, kaip bent kuri kita šalis.

Tarybų Sąjunga, Kinija ir Rytų Vokietija nepaduoda žinių, kiek jos naujų laivų pastato.

Rašytoja Julija Žemaitė-Zymantiene
Šiomet sukanka 120 metų nuo jos gimimo (mirė 1921 metais).

Tarptautinės Moters Dienos proga

Mes pripratome prie mūsų tikrovės. Mūsų laimėjimai mums atrodo savaime suprantami. Jeigu dabar mūsų gamyklos darbininkai kas pasakytų: "Tu dirbsi lygiai su vyru, bet gausi pusę tiek, kiek gauna jis," — ji nusijuoktų, palaikiusi tai pokštu.

Jeigu mergina ateitų į rinkiminių apylinkę ir išgirstų: "Tu neturi teisės balsuoti," — ji pasipiktintų.

O juk visa tai pasaulyje yra. Ir ne tik šalyse, kurios dar kenčia kolonijinį jungą ar neseniai išsivadavo. Visa tai yra išsivysčiusiose kapitalistinėse valstybėse, kurios šalia pasauliui apie "laisvę" ir "klestėjimą," garsiai reklamuoja savo "gyvenimo būdą"...

Moterys — pusė Žemės gyventojų, net kiek daugiau. Ir jų likimas labai skirtingas. Štai skaičiai faktai, mintys, dokumentai.

TSRS Konstitucijos 122-asis straipsnis: "Moteriai TSR Sąjungoje suteikiamos lygios teisės su vyru visose ūkių, valstybinių, kultūrinio ir visuomeninio-politinio gyvenimo srityse..."

Mūsų šalyje nėra nedarbo. Moterys turi teisę dirbti bet kurioje įmonėje ir įstaigoje, užimti bet kurias pareigas pagal savo profesiją ir kvalifikaciją. Moterys sudaro 48 procentus visų dirbančiųjų visuomeninėje gamyboje.

Jungtinėse Amerikos Valstijose yra pusterčio milijono moterų bedarbių. Maroke tik 20 procentų dirbančiųjų gamyboje moterų turi nuolatinį darbą.

"Moters turi teisę rinkti ir būti išrinktos lygiai su vyrais."

Mūsų šalyje 390 moterų — Aukščiausiosios Tarybos deputatės. Tai žymiai daugiau, negu visuose kapitalistinių šalių parlamentuose.

Vietinėse tarybose 41 procentas deputatų — moterys.

Daugiau kaip 2,140 Tarybų Sąjungos moterų — liaudies teisėjos. Tai 30 procentų bendrojo liaudies teisėjų skaičiaus.

Jungtinėse Amerikos Valstijose 1960 metais moterų teisininkų buvo 1 procentas. Kanadoje — 2 procentai.

Sveicarijoje moterys neturi rinkiminių teisių. Tik trijuose kantonuose (iš 22) formaliai pripažintas jų politinis lygiateisiškumas su vyrais.

Irane moteris neturi teisės ne tik būti išrinkta ir medžiaga, bet ir teisės rinkti.

Sudane balsuoti turi teisę tik tokia moteris, kuri yra baigusi universitetą.

Senatvės pensija Tarybų Sąjungoje skiriama darbininkams ir tarnautojoms, sulaukusioms 55 metų ir turinčiomis ne mažesnę kaip 20 metų darbo stažą. . . .

Jungtinėse Amerikos Valstijose pensinis moterų amžius — 62 metai, Prancūzijoje — 60 metų, Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje — 63 metai.

"Anglijoje — labai išsivysčiusioje pramoninėje šalyje moterys gauna pensiją, sulaukusios 60 metų ir tik atėję, jei jos įvykdė tam tikras sąlygas, būtent, jei jos per 25 metus mokėjo labai idelius įnašus į socialinio prūpinimo įstaigas."

Apie 3,000 Tarybų Sąjungos moterų turi Socialistinio Darbo Didvyrės vardą, dešimtys tūkstančių moterų apdovanotos antruoju "Piautuvo ir kūjo" aukso medaliu. Daugiau kaip milijonas moterų apdovanotos TSRS ordinais ir medaliais.

Apie 3,000 Tarybų Sąjungos moterų turi Socialistinio Darbo Didvyrės vardą, dešimtys tūkstančių moterų apdovanotos antruoju "Piautuvo ir kūjo" aukso medaliu. Daugiau kaip milijonas moterų apdovanotos TSRS ordinais ir medaliais.

"Jeigu staiga visos JAV darbininkės virstų vyrais, imonininkams tektų išmokėti uždarbio dešimt bilijonų dolerių daugiau, negu dabar moka."

Federatyvinėje Vokietijos Respublikoje moterų darbo užmokestis vidutiniškai 33,8 procento mažesnis, negu vyrų. Prancūzijoje vyrų ir moterų darbo atlyginimo skirtumas siekia 40%.

Olandijoje ištekejusios moterys turi mokėti labai didelius mokesčius nuo savo uždarbio — 25%.

"1962 metais vidutinis moterų darbo užmokestis Japonijoje sudarė tik 45,7 procento vyrų darbo užmokesčio. 47,2 procento nėščių ar jau gimdžiusių moterų buvo priverstos palikti ankstesnę darbovietę..."

Praėjusiais metais Tarybų Sąjungos aukštųjų mokyklų studentų tarpe moterų buvo 42 procentai, o specialiųjų vidurinių mokyklų moksleivių tarpe — 49%.

1959 metų Visasąjunginio surašymo duomenimis moterų buvo 54% bendro skaičiaus žmonių, turinčių aukštąjį ir vidurinį išsilavinimą.

TSRS liaudies ūkyje dirba 6 milijonai moterų — specialistų, turinčių aukštąjį mokslą ir vidurinį išsilavinimą. Mūsų šalyje daugiau kaip 31 tūkstantis moterų — profesorės, mokslų daktarės arba kandidatės.

Tarybų Sąjungoje tūkstančiai inžinierių tenka 320 moterų. Jungtinėse Amerikos Valstijose — 8 moterys.

Ispanijoje per 30 metų tik 3 moterys įgijo inžinieriaus vardą.

1914 metais Rusijoje buvo 1,919 moterų-gydytojų. Šiandien Tarybų Sąjungoje yra 466,000 gydytojų, ne skaitant dantų gydytojų, 75 procentai jų — moterys. Tai beveik pusė visų Europos gydytojų ir daugiau kaip 25 procentai viso pasaulio gydytojų.

Apie Tarybų Lietuvos moterų didįjį suvažiavimą

— Rašo K. Petrikienė —

Ilgai ir rūpestingai buvo rengtasi Tarybų Lietuvos moterų suvažiavimui, įvykusiam vasario 3-4 d. d. Vilniuje. Tokiam įvykiui suvažiavimui reikalinga daug sumanumo, laiko ir energijos. Suvažiavimas pasiliks atmintyje ilgiems laikams.

Didieji Vilniaus Profsąjungų rūmai buvo šventiškai pasipuošę sutikti atvykusias iš visų Lietuvos dalių ir kitų Tarybinio respublikų atstoves ir viešias. Visame mieste buvo kalbama ir laukiama viešnių.

Suvažiavimas tęsėsi tikrai dvj dienas, bet visa suvažiavimo apimtis buvo daug platesnė. Daug moterų atvyko anksčiau. Respublikinėje bibliotekoje buvo atidaryta moterims skirta paroda. Profsąjungų kultūros rūmų salės, vestibulio, nuotraukomis, vaizduojančiomis šaunų mūšų moterų darbą, motinystę, jų didvyriškumą karo metais ir tautos troškimą šiandien. Dailės parodoje buvo išstatyti įdomūs moterims skirti žymiausių lietuvių tapytojų, skulptorių, grafikų darbai.

Rūmų foje suvažiavimo delegatės turėjo progą susipažinti su gausiais lietuvių dailininkų, grafikų kūriniams. Gražiai pasveikino savo mamytės ir vyresniąsias seseris jų šventės proga patys jauniausieji mūsų "dailininkai"; rūmuose delegacijai laukė vaikų piešinių paroda.

Valstybiniai istorijos-revoliucijos muziejai buvo atidaryti paroda pavadinimu "Mūsų išmyniausios moterys." Tai nuotraukos, pagrindinio judėjimo dalyvių, patvusių nelengvą politinių kalinių dalia, kovotojų už laivę, partizanų, petis petin su vyrais dalyvavusių, mūšiuose prieš fašistinį žvėrį, tarybinių aktyvistų, žuvusių nuo krūvių banditų rankos.

"Dainavos" restorane specialus stalas buvo paruoštas gražiai priimti svečius, nesueikvojant per daug laiko ir išlaidų.

Suvažiavimas prasidėjo dešimta valanda ryto, bet pulkai moterų pradėjo rinktis daug anksčiau. Greit prisipildė visi rūmų koridoriai, salės, balkonai ir didžioji auditorija. Suvyko 900 delegacijų ir apie 300 viešnių ir svečių.

Nuotaika puiki — visur draugiškumas, meilė džiaugsmas. Ant sienų išliktuose plakatuose matėsi, kaip mokslininkės triušia laboratoriuose, gvdvtios — liūtinės, mokytojos, menininkės, kolūkietės, karvių melžėios, paukštinių klančių šėrėios ir dancolis kiti, naudingą darbą dirbančios.

Charakteringa, kad suvažiavime dalyvių tarpe negalima išskirti, kuri jų yra mokslininkė, artistė, o kuri kolūkietė arba įmonės darbininkė. Visos išsilavinusios, gražiai ansirengusios, draugiškai kalbasi, kožna drąsiai pareiškia savo mintis.

Visa tai matant, džiaugsmo ašara nurieda, pagalvojus, kokia permaina yra įvykusi! Praslinko vos 25 metai tarybinė visuomenė išauklėjo naują moterį! Išnyko ponios, ūkininkės-gas-

padinės, kurių darbščioji bitelė-darbininkė buvo tikrai kampininkė, tarnaitė, kumetė. Kokia graži, kokio rūpestinga, darbšti ir atsakinga dabartinė Lietuvos moteris! Ne be reikalo viešnia iš Latvijos, Rygos miesto komiteto sekretorė, Vera Leonova, suvažiavimą sveikindama su raudoną azalijų puokšte, pareiškė: "Būkite visada gražios kaip šios gėlės."

Diskusijos-kalbos

Suvažiavime daug kalbėta apklausiama daugiau kaip 3 tūkstančiai moterų, 70 procentų jų skundėsi, kad daugiausia jas vargina namų ruošia, stovėjimas eilėse nusipirkti šeimai reikmenų.

Neretai moterys neranda vaikams avalinės, rūbėlių ir kitų reikmenų ne todėl, kad jų nebūtų, o todėl, kad kas nors jų neužsakė. Prekyba turi būti pagerinta.

Suvažiavime daug kalbėta kolūkių reikalais. 88 moterys yra kolūkių pirmininkės, 481 brigadininkė. Dirbančių žemės ūkyje su aukštesniu ir vidutiniu išsilavinimu yra 51,4% visų dirbančiųjų. Moterys pastebė, kad kai kurie kolūkiai ir tarybiniai ūkiai dar vis kenčia nuo netinkamos vadovybės, negali pakelti produkcijos. Būna atveju, kad išsilikus kolūki įsitraukia nauja vadovybė, vras ar moteris. Vienas pavyzdys iš tokių — Kėdainių rajono Piliakalnio kolūkio pirmininkė Paulina Noreikienė. "Ataskaitinio susirinkimo dalyviai dėkojo, kad per dvejus metus smarkiai pašoko pieno ir mėsos gamyba, kad keturis kartus padidėjo atlyginimas už darbadienį," sakė ji.

Noreikienė tesė: "Kolūkyje daug padaro moterys, tačiau dalinai ir aš jaučiuosi nrieš jas kalta, — mums trūksta patalpu, nėra kur atidaryti darželio-lopšelio. O jis labai reikalingas. Ir aš pati darbymečio laiku esu priversta vežioti savo šešiametį sūnų motociklo lopšyje."

Panašiu nusiskundimų girdėjosi ir daugiau. Nors valstybė kas metai skiria 58 milijonus rublių vaikų darželiams išlaikyti, bet matosi, kad to dar per mažai. Dėl stokos vaikams darželių valstybė nustoja daug darbo jėgų. Yra vietų, kur iš 300 galinčių dirbti

moterų dirba vos 97. Kitas pavyzdys: Alytaus rajono Alovės kolūkyje nedirba 45 moterys.

Nemažai kalbėta apie per lėtai vyknamą mechanizaciją. Per mažai karvių melžimui agregatų ir kitokių mechaninių palengvinimų. Pagerinus darbo sąlygas fermose, bus galima nupiekti žemės ūkio produktų savikainą, o taip pat išspręsti poilsio klausimą.

Plačiai kalbėta apie įmonėse ir ūkiuose saviveklų plėtimą. "Pagyvenusieji m dalyvaujant saviveklų rateliuose, metų našta lyg ir pasitraukia," pasakojo kolūkietė.

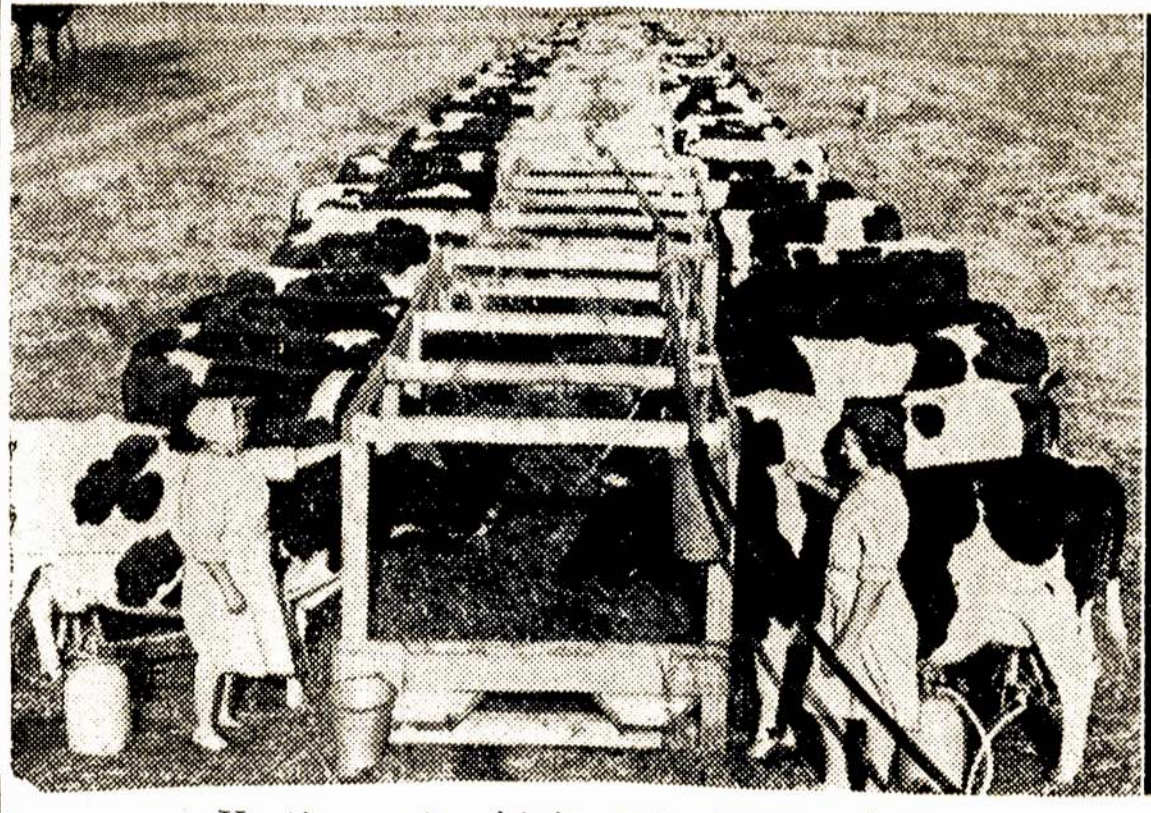
Iškeltas obalsis, kad visos, nors jau ir ištekėjusios, moterys baigtų bent 8-klase mokyklą. Daugiau pasimokiusios yra geresnės motinos, žmonos ir visuomenininkės.

Viena naujenybė pradėta praktikuoti, tai būtinojo aptarnavimo važinėjantios dirbtuvės. Jos kaime taisto avalynę, rūbus, baldus, buitines mašinas, išvalo kambarius, langus ir kitką atlieka. Tokius buitines aptarnavimus moterys entuziasistiškai sutinka.

Širdį suspaudė, kada tribunoje pasirodė Saričeva, buvusi Osvencimo belaisvė. Ją išgelbėjo tarybiniai kariai. Pergventų kančių žymės Saričevos veiduose niekad neišnyks. Ji skaitė protestą prieš fašistinę Vakarų Vokietiją, kuri ruošiasi paliuosuoti hitlerinius karo kriminalistus. Suvažiavimas vienbalsiai pasisakė už karinių kriminalistų nubaudimą, ir pabrėžė, kad tarybinės moterys, pačios pergyvenusios daug sunkumų, tvirtai žengia už taiką. Jos kartu su visa pažangiąja žmonija karštai remia taikų visų tautų ir rasų sugyvenimą, kad daugiau nepasikartotų Pirėiupio, Osvencimo, Hirošimos tragedijos.

Be ūkininių, kultūrinių ir kitokių reikalų, suvažiavime dalyvės nepraleido ir tik moteris liečiančių poreikių. Reikalauta, kad moterims darbiniai rūbai būtų gražesni, kad kaime būtų daugiau viešų pirtelių, patogesnių butų, daugiau viešų valgyklų.

Suvažiavimo rengėjos turėjo gerai surengtą madų parodą, siuvinių, knygų, žurnalų didelių pasirinkimą. Viskas išuštėjo.

Kretingos tarybinio ūkio karvių ferma

Krislai iš Lietuvos

Kad įvairiuose vakarėtiškos reakcinės propagandos radijo "balsuose" sėdi atkaklūs juodašimčiai ir pažangos ēdikai, tuo niekas neabejoja. Nors ir kaip jie dangstosi "laisvės" žodžių plunksnomis, dažnai atvirai kyštelė fašistiniai-hitleriniai ragai. Štai ryšium su Klaipėdos išvadavimo 20-mečiu kažkoks gebelinės propagandos išpera iš Romos reiktai liejo tulžį dėl to, kad Lietuvoje gerbiami tarybiniai kariai, kurie padėjo savos gyvastį kovose prieš hitlerininkus, vaduojant Lietuvą. Girdi, jų niekas neprašęs vaduoti, "neklusaus lietuvių tautos nuomonės."

Zinoma, Romoje atsidūrusiems Hitlerio ir Musolinio padlaižiams nepatiko hitlerininkų ir kitų fašistų sutriuškinimas nei Lietuvoje, nei kitur. O kai dėl lietuvių tautos, tai ji gerai suprato, kad hitlerininkai nėra štai pražūtį, o išgelbės ją ne kokie vilkai-plikai, kad pagalba ateina ne iš Romos ir ne iš Amerikos, o iš broliškių tarybinių tautų. O nebaigtųjų mušti hitlerininkų ir fašistų balsai iš Romos, Vatikano ar kitų reakcijos lizdų tiek turė reikšmės, kiek šuns lojimas prieš mėnulį.

Nereikia užmiršti istorijos

Ryšium su vasario 16 d. reakciniu emigrantų ir dipukų sluogsnuose įvairūs "vaduotojai" prapliupo burnojimais prieš naująją laisvą tarybinę Lietuvą ir prieš Tarybų Sąjungą, kurios lygiateise sudėtine dalimi yra Tarybų Lietuva. Kaipo didžiausią laimėjimą jie kelia eilinį šabloninį valstybės sekretoriaus pavaduotojo pareiškimą, kad Jungtinių Valstijų vyriausybė nepripažinti dabartinės padėties. JAV-os ir jų vyriausybė perstatomos kaip di-

džiausios Lietuvos laisvės ir valstybingumo gynėjos.

Bet nereikia užmiršti istorijos. Ne kas kitas, o tik Rusijoje įvykusi didžioji Spalio socialistinė revoliucija, nušlavusi ne tik carinę, bet ir kapitalistinę santvarką, įkūrusi pirmąją pasaulyje socialistinę darbininkų ir valstiečių valstybę, suteikė tikrą laisvę Rusijos tautoms. Tik tos liaudies revoliucijos dėka lietuvių tauta ir kitos tautos galėjo sukurti savo valstybes.

Tuo tarpu mes neužmiršime, kad JAV, Anglija, Prancūzija ir eilė kitų kapitalistinių valstybių stengėsi ginklu nugalėti ir sunaikinti Spalio revoliucijos laimėjimus, pasmaugti socialistinę Tarybinę valstybę. O tai reiškė, kad jos norėjo grąžinti kapitalistinę santvarką ir rėmė atvirai monarchistines Kolkaco ir Denikino bei kitas "baltąsias" vyriausybes, kurios ne klausėsi nenorėjo apie valstybinių teisių suteikimą Rusijos tautoms. Tik galutinai sutriuškinus kontrevoliuciją ir pralaimėjus intervenscijai, kai nebuvo jokios vilos grąžinti Rusijoje kapitalizmą ir carizmą, tik tada JAV ryžosi pripažinti Lietuvos ir kitų Pabaltijai valstybių atskyrimą nuo Rusijos. Ir nėra jokios abejonės, kad jei pasisektų atstatyti Rusijoje kapitalizmą, nei JAV, nei Anglijos vyriausybės nesipriešintų Lietuvos įjungimui į jos rimbą. Atsimename, kaip kapitalistinės valstybės užmerkė akis į Čekoslovakijos iungimą į hitlerinę Vokietiją, į Albanijos bei Abisinijos prijungimą prie Italijos.

Lietuva savo valstybinį gyvenimą galėjo sukurti tik Spalio revoliucijos rezultate, o ne kokių kapitalistinių dėdžių dėka. Visai natūralu, kad Lietuvos darbo žmonės mato savo valstybingumą užtikrinama tikrai elaudžioje vienybėje su kitomis tarbinėmis socialistinėmis respublikomis. Lietuviai tauta patvė, kad nei JAV, nei kitos kapitalistinės valstybės neapnevi jos interesus, kai buvo pagrobtas Vilnius, nepadėjo sutrukdvti ir Klaipėdos krašto atėmimo nuo Lietuvos, nors jo priklausyma Lietuvai garantavo didžiosios valstybės.

Vakarų valstybės neišgelbėjo lietuvių tautos iš hitlerinio jungo, kuris nešė jai ne tik vergiją, bet grėšė visišku sunaikinimu. Tik broliškos tarybinės tautos padėio lietuvių tautai išsigelbėti ir iš to baisiausio pavojaus.

Todėl suprantama, kad lietuvių tautai pakelti tik su socialistiniu pasauliu, su broliškomis tarybinėmis respublikomis, kurių tarpe Lietuva yra greta Rusijos,

Ukrainos, Latvijos, Estijos, Gruzijos ir kitų laisvųjų suverenų valstybių, sudarantių galingąją Tarybų Sąjungą. Tuščios yra reakcijos pastangos pasukti atgal istorijos ratą.

Lenkijos pasiuntinys Vilniuje

Turbūt jau žinote apie įžymias iškilmes, kurios įvyko Vilniuje vasario 18 d. Tą dieną į Vilnių atvyko Lenkijos Liaudies Respublikos pasiuntinys Tarybų Sąjungoje E. Pščulkovskis, karo atašė generolas J. Viderkoviškis, jo padėjėjas F. Klusek ir Balstogės vaivadydystės komiteto sekretorius A. Leševičius. Toji delegacija atvyko ryšium su keliolikos Lietuvos partizanų apdovanojimu Lenkijos ordinais už pasižymėjimą kovose dėl Lenkijos ir Lietuvos išvadavimo iš hitlerinų okupantų.

Ryšium su tuo atsilankymu prisimena buržuazinės santvarkos laikai. Kaip žinome, protestuodama prieš Vilniaus užgrobigą, Lietuva nepripažino po Želigovskio puolimo nustatytosios sienos tarp Lietuvos ir Lenkijos ir vadino ją demarkacijos linija. Keletą kartų Smetona yra pareiškęs, kad jis priimsias Lenkijos pasiuntinį tikrai Vilniuje.

Zinoma, Lietuva anose sąlygose buvo bejėgė atgauti Vilnių. O kai 1938 metais ponų Lenkija, pamėgdžio-

dama Hitlerio smarkavimą, įteikė Lietuvai ultimatumą, kuriuo pareikalavo atnaujinti diplomatinis santykius ir pripažinti esamą sieną, tuometinė Tubelio vyriausybė turėjo nusileisti, Smetona turėjo priimti Lenkijos pasiuntinį Chorvat tarme pačiame Kaune.

Beje, kai dėka Tarybų Sąjungai Vilnius 1939 m. buvo grąžintas Lietuvai, Smetona vis atidėliojo savo kelionę į Vilnių. Jam taip ir neteko Vilniaus bėpamatyti, prasidėjus 1940 metų įvykiams, jis iš Kauno pabėgė į Vokietiją, išskodama prieglaudus pas Hitlerį, švelniau nusidangino į Ameriką.

Dabar štai Liaudies Lenkijos pasiuntinys draugiškai ir paprastai atsilankė Vilniuje, susitiko su Tarybų Lietuvos vyriausybės vadovais, įteikė apdovanojimų partizanams, susipažino su atstatytoju Vilniumi, apsilankė Kauną, Trakus, Pėiėiupį. Tas atsilankymas dlabiau sustiprino draugytės ryšius, kurie dabar jungia Tarybų Lietuvą su socialistine Liaudies Lenkija.

Tuo tarpu, kaip tenka girdėti, pas jus, Amerikoj lietuviški reakcininkai dlabesipeša su lenkų reakcininkais ir jokiū būdu neri vieni kitiems užleisti Vilniaus, kurio jie nemato nebematys, kaip savo ausis

J. Paliukonis
Vilnius, 1965 II 19

Miami, Florida

Miamio pažangieji lietuvių turi daug gerų korespondentų, ir jie nuodugniai aprašo Miamio Lietuvių Socialio klubo veiklą. Taigi aš ir nenorėčiau jiems užbėgti už akių. Tačiau vasario 27 d. įvyko tokia mūsų klubo istoriška staigmena, kad ir aš norėčiau savo nuomonę išreikšti.

Viršminėto sekmadienio (vas. 27) popietę buvo Literatūros Draugija surengusi klubo naudai koncertą. Jame, vadovaujant Violai Hagerty, dainavo Miamio Aido choras, solistas Stasys Vaineikis iš Binghamtono, Niaura iš Bostono, na, ir Miamio meno padangėje švystelėjo skaidri žvaigždė Jerry Mikužis, iš Chicagos.

Apie chorą tegul kiti dary komentarus, kadangi aš irgi esu jo narys ir apie save nepatogu rašyti, jei ir būtų kas pasakyti.

Solistas Vaineikis sudainavo keletą dainelių. Jis turi stiprų balsą ir puikiai ji valdo.

Niaura turi ne taip jau didelį balsą, bet švelnų ir malonų. Tarp kitų dainelių, jis žavėjančiai dainavo liaudies dainelę "Iš Rytų šalelės." Publika ji žavėjo tiek, kad ne vienam gal ir ašara skruostais nuriedėjo, prisiminus savo jaunystę.

Tačiau apie mūsų mieląją viešnią iš Chicagos aš neturiu tiek meninio išsilavinimo nei rašyboje gabumų, kad tinkamai išreikščiau visa tai, ką publika, sauskimšai pripildžiusi salę, jautė. Mikužis užkerėjo publiką ne tik savo turtingu ir puikiai išlavintu soprano balsu, bet ir savo korektinga laikysena scenoje, ir savo išvaizda.

Solistė Mikužis — liekna, aukšta, kaip ta Floridos palmė, geltonplaukė jauna moteris — primena mums tikrąją, tipišką žydraakę lie-

tuvaitę. Ji jau antrosios kartos amerikietė lietuvaitė, nes ir jos tėveliai yra Amerikoje gimę.

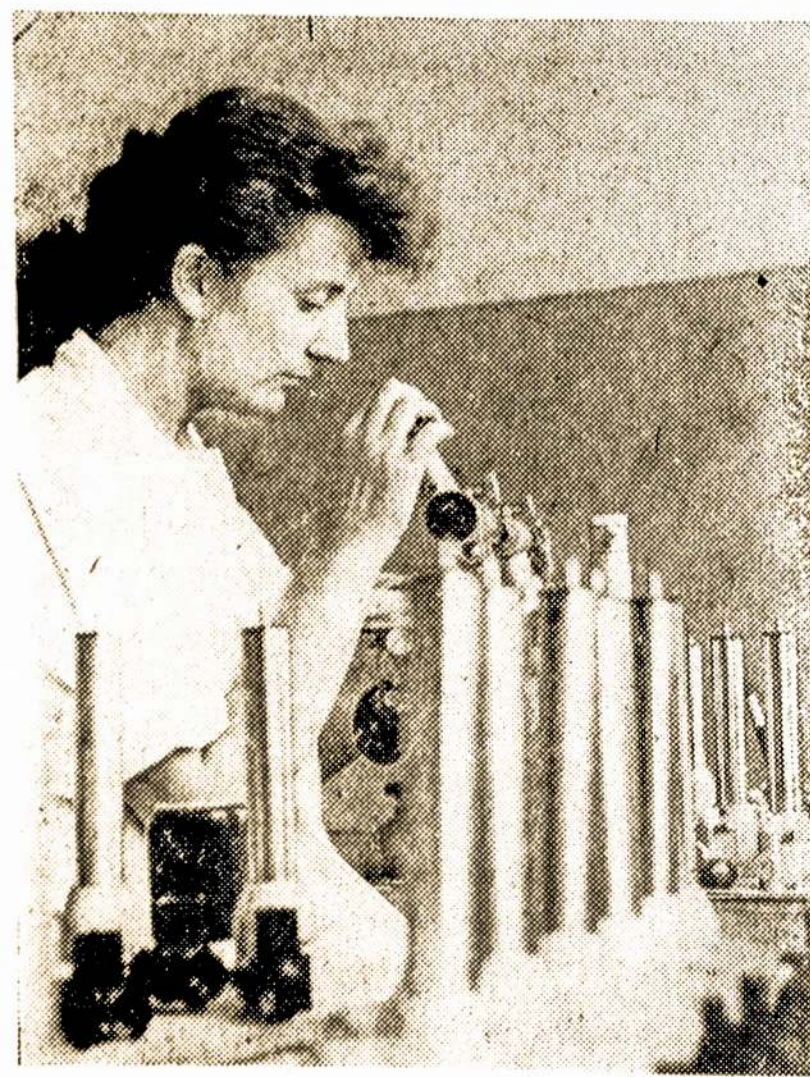
Kiek teką nugirsti, ji turi 8 metų sūnelį ir 11 metų dukrelę. Tai jau trečioji karta. Nors dar jaunučiai bet jie irgi dalyvauja Chccagos Aido chore ir vaidina lietuviškuose veikalėliuose.

Garbė chicagiečiams!

Na, dar akimirka! grįkime prie solistės Mikuzės repertuaro. Ji sudainav net dešimt dainelių. I kiekvienos dainos griu mingi publikos aplodismentai, tiesiog ovacija. Vėl vėl šaukė ją atgal į estradą, daugumoje, dainavo lietuviškas dainas, keletą anliškai, net iš operos "Toski sudainavo vieną ariją. Čvisų dainelių nemėšiu, b negaliu nepriminti kelet kurios mane žavėjo: "Mažemė gimtoji," "Svajonė" angliška dainelė "Sweet heart." Solistės balsas to žavus, toks malonus ir tu gausus, kad jis pripildė Miamio Lietuvių Socialio klubo svetainę iki skliautų. Tarp lieknų ilgakasių pėmių, po Floridos žydrio dangaus mėlyne lietuviš daina garsiai skambėjo vasario 27. Tai ir bus LS istorinė diena.

Nesinori šį rašinėlį buti nepadėkojus ne tik mūsų žvaigždutei Mikuzienei, m ir chicagiečiams, kaip ir Nikiui Pakalniškiui, Eriui ir kitiems, kurie atvy iš leduotos Chicagos murtokią brangią dovana. Pianu akompanavo Mi Scofield, Kazio Kraučius dukrelė. Bevardis Miami, 165 m. vas. 27

Jau laikas rūpintis pikų rengimu. Laikas užsisakyti parkus ir iš anksto pširošti garsinimus pikų.

Panevėžio optinių prietaisų gamykloje. Joje gaminami horizontalūs ir vertikalūs optimetrai, kurių pagalba atliekami tiksliausi matavimai pramoninėje gamyboje. Gamyklos technikė Danguolė Barisaitė deryna vertikalų optimetra.

Vilnius vidurvasarį

Praeitį prisimenant

(Tasa)

Kai 1945 m. buvo šaukiamas demokratių lietuvių suvažiavimas Pittsburghe, Gasiūnienė buvo išrinkta delegate. važiavimas įvyko lapkričio pabaigoje. Jis ji tuo metu jautėsi netvirta esanti, paisant to, automobilio vyko Pittsburgan ir atgal. Suvargusi namo parvyti netrukus lovon atsigulė. Pirmiau ūgio pažeista širdis šiuo metu kito ūgio nebegalėjo atlaikyti. Ji mirė 15 metų gruodžio 28 d.

Šiokia netikėta jos mirtis mane smarkiai paveikė. Teko pergyventi didžiulius širdies skausmus. Pirmiausia broliukas Arturas su savo žmona iš Pittsburgo laikinai buvo apyvenęs Miami, Fla., kol ten lankė universitetą, o vėliau pasirinko San Francisco miestą. Jis turi savo orkestrą ir do klubuose programą. Turi gražius sisekimo. Augina sūnų ir dukrą. Apsigyvenęs San Francisco mieste, jis ikvietė ir savo tėvus. Petras Norkus rėš prieš keletą metų. Agota Norkiejau senyva moteris, bet aktyviai pagaliau veikiame dalyvauja, ypač e ruošimo pietų ar vakarienių prisil.

Lietuvių fraternaliniai susivienijimai

Kai tik pirmieji lietuviai pradėjo kieklesniais skaičiais atvykti Amerikon, greit prasidėjo kurtis klubai, draugos, parapijos. Vienur kitur atsirado lietuviškų laikraščių leidėjų. Pirmoji nacionaline papėde draugija iškūrė 1886 m. Ji buvo pavadinta Stenėjimu Lietuvių Amerikoje (SLA). Desėtką ar daugiau metų SLA buvo natinė nacionalinė pašalpos draugija uvių tarpe. Tačiau ne ilgai jai teko nai gyvuoti.

Uo daugiau lietuvių į šią draugiją rai, tuo atkakliau klerikalai stengėsi ją o kontrolėje išlaikyti. O kai jiems tai ravyko, karštieji katalikai, kunigų surstyti, SLA suskaldė. To viso pasejė susikūrė antras lietuvių fraternalisusivienijimas—Lietuvių Romos Kalkų Susivienijimas.

Prieš porą dešėtkų metų teko plačiai bėtis su Juozu Ramanausku, tuo metu venusiu Minersville, Pa. (jau miręs). manuskas buvo stambus SLA veikė. Jis pasakojo, kokia aštri kova skio metu SLA organizacijojė siautėjo, p klerikalai puolė laisvesnių minčių rūs, šliuptarniais juos krikštino, vi- p niekino. Tačiau klerikalams nepa- ko SLA pagrobti, tai jie susiėaukė sa- jų seimą ir susikūrė kitą susivieni- ią.

Savo susivienijimą kunigai kietai pri- o prie bažnyčios. Nariais tegalėjo bū- tik tie, kurie mažiausia vieną kartą ietus atlieka kunigui išpažinti. Žuvo manyta, kad katalikiškasis Susi- njimas greitai išaugs į didžiausią lie- ių fraternalinę organizaciją. Bet pa- odes, kad jis niekad nebuvo SLA pra- kęs, nors iš pastarojo nemažai narių raukė. Su laiku katalikų Susivieni- is visai sustojo augęs, o pastaraisiais tais jis narių skaičiumi eina mažyn. bar jis teturi apie 7 tūkstančius na-

Katalikų Susivienijimui, kaip aiškino prezidentas L. Šimutis ir sekr. V. Etkas pokalbyje Baltajame Name Wangtone rugsėjo 21 d., kai lankėmės s prez. Johnsoną, susidaro nepalankios lnybės, kaip ir kitiems lietuvių susi- njimams, kuomet lietuvių eilės retėja. katalikams tenka išlaikyti bažnyčias, igelį parapijinių draugijų ir kitų įstai- tai pasidaro jiems ne lengva našta. atalikų Susivienijimui, suprantama, e ir reikalavimas, kad nariai būtų ipijonys, atlikę išpažintį ir kitas re- es apeigas.

A galėjo sėkmingiau rekrutuoti jus rriarius, kuomet nepaisyta, koks olitinis ar religinis polinkis. Smar- i jis augo ir 1929 metais buvo pasie- virš 24,000 narių.

Antrasis nelaimingas SLA skilimas

Lietuvoje besivystantis fašistinis smėzmas pasiekia ir Amerikos lietuvius, ša tarp jų vis daugiau ir daugiau pon- nių kivirčių. Ypač po to, kai Smeto- smurto pagalba užgrobė Lietuvos džią, Amerikoje smetonininkai pasi- e atkaklesni.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, p labai svarbi lietuvių organizacija, aliko tų kovų nepaliestas. SLA va-

dovybė pradėjo skirstyti narius į "išti- kimus" ir "neištikimus." Pažangesnieji nariai susilaukė persekiojimų ir daugelis spendavimų. Net ir prašant naujus na- rius neapsieita be tyrinėjimų. Tiems, kurie nesutiko su SLA vadovybės fa- šistuojančiu nusistatymu, buvo į SLA duryš uždarytos.

SLA daugumos narių nepasitenkini- mas buvo pareikštas renkant delegatus 36-ajam seimui. O kai delegatai suva- žiavo 1930 m. į Chicagą ir birželio 16 d. susirinko į Lietuvių Auditoriją, buvo jaučiamas didžiulis pasidalinimas. Prez. Gegužiui skiriamą mandatą komisiją pa- žangieji delegatai pareikalavo, kad nors vienas pažangietis būtų priimtas į man- datų komisiją. Pasirodžius, kad daug- ma delegatų palaiko pažangiečių pusę, SLA vadovybė pasiėaukė policiją, kuri iš seimo išvarė 108 delegatus ir 18 areš- tavo. Pasilikusi delegatų mažuma atlai- kė seimą ir tuo užgyrė SLA vadovybės pravestą organizacijos suskaldymą.

Taip įvyko antrasis nelaimingas SLA suskaldymas, atnešęs šiai organizacijai didžiulį nuostolių. SLA augimas jau bu- vo visiems laikams palaidotas. Nuo 24- 000 narių SLA nupulė iki 11,000.

Iš seimo išmestieji delegatai, susirinkę į kitą salę, nusitarė visokiais būdais kovoti prieš šios organizacijos skaldy- mą, narių spendavimą. O jeigu skaldy- mas nebus sulaukytas ir suspendavi- mai nebus atšaukti, tada kitos išeities nebelieka, kaip suspenduotiesiems na- riams susikurti savo organizaciją.

Reakcinė politika, įnešta į SLA, suskaldė šią svarbią lietuvių fraternalinę organizaciją ir kartu smarkiai pakenkė visam fraternaliniam tarp lietuvių veikimui, smarkiai diskreditavo lietuvių tarpe fraternalizmo dvasią.

Lietuvių Darbininkų Susivienijimas

LDS susikūrė 1930 metų pabaigoje. Tų pačių metų lapkričio 5 d. New Yorko apdraudos departamentas išdavė laikiną čarterį, o 1931 metų liepos 7 d. jau gautas pastovus čarteris.

Pirmasis LDS seimas įvyko 1932 me- tų birželio 27-30 dienomis Clevelānde, kur buvo padėti naujam lietuvių fraternaliniam susivienijimui tvirtą pagrindą.

Pirmojo seimo metu buvo raportuota, kad LDS jau turi virš 4,000 narių ir apie \$50,000 turto. Tai buvo graži pradžia. Per keletą metų LDS smarkiai augo. 1939 metais jau turėjo 8,341 narį ir arti \$304,000 turto.

Lietuvių Darbininkų Susivienijimui teko pergyventi nemažai sunkenybių, at- mušti įvairius užpuodinėjimus, skundus apdraudos departamentams ir kitoms įstaigoms, nugalėti pasimojimą padaryti jį "subversyviu."

Mažėjant lietuvių skaičiui Amerikoje, pasunkėjo sąlygos atpildyti mirusiųjų ir išsibraukusiųjų skaičių naujais na- riais. Todėl laipsniškai ir mūsų Susivie- nijimas narių skaičiumi eina žemyn, šiuo metu beturi arti 5,000 narių.

LDS 16-ajam seimui sekr. J. Siurbos raportas rodo: Nuo LDS susikūrimo iki 1964 m. geg. 1 d. mirė 3,205 nariai; jų pašalpgaviams išmokėta pomirtinėmis \$1,235,488.24. Per tą patį laikotarpį sirgo 16,680 narių; jiems pašalpmis išmo- kėta \$919,120.23.

Per visą laikotarpį nuo LDS susikūri- mo LDS suteikė savo nariams ir jų sei- moms pašalpmis, pomirtinėmis ir kitokiomis finansinėmis paramomis apie pustrėčio milijono dolerių. Tai milžiniš- ka parama.

LDS išdininkas J. Weiss seimui rap- portavo, kad šiuo metu LDS turi \$1- 463,417.57 turto.

LDS suteikia savo nariams daug nau- dos. Jis moka sergantiems 30 proc. pa- keltą pašalpą už tą patį mokestį. Jis moka metinius dividendus. Jis sutei- kia finansinę paramą kuopų fin. sek- retoriams.

Tokia gausi parama galima tik todėl, kad LDS turtas smarkiai auga. Jis ir ateityje augs ir teiks visiems savo na- riams daug gausios paramos.

Kokia gali būti LDS ateitis?

Prisiminę LDS praeitį turime pažvelgti ir į ateitį, kokia ji gali būti.

LDS 16-ajam seimui raportuodamas nurodžiau, kad LDS turi galimybes il- gai bujoti. Sėkmingai praveistas prieš- seiminis vėjus parodė, kad galima pra- šyti nemažą naujų narių ir visiems na- riams tuo klausimu susirūpinus galima

atpildyti mirusiųjų narių skaičių. Keli vadininkai, prašydami po nemažą naujų narių skaičių, tikrai suteikia visiems pa- vyzdį, kad yra galimybės daug daugiau naujų narių įrašyti. Ypač tai įrodė Pitts- burgho apylinkės veikėja Elizabeth Gal- lore, LDS antroji vice prezidentė, laimė- dama pirmąją vėjus dovaną. Julius Neumannas, Milwaukee, Wis., laimėjo antrąją dovaną ir dar vieną dovaną už daugiausia naujų narių įrašymą, nors jo įrašytos apdraudos suma buvo kiek ma- žesnė už Galore įrašytą apdraudos sumą.

Penki tūkstančiai narių, tarp kurių

Laiko LDS 16-tojo seimo motosi už prezidiumo stato sekretorius J. Siurba, prezidentas J. Gasiūnas, seimo pirmininkė S. Masytė ir jos pagalbininkas J. Kunca.

1964 m. liepos 3 d. New Yorko LDS 16-ojo seimo paskutinėje sesijoje Centro Valdybos nariai: pirmoje eilėje iš dešinės—išdo globėjas Valys Bunkus, daktaras kvotėjas Jonas Repšys, prezidentas Jonas Gasiūnas, vice prezidentė Elizabeth Galore ir sekretorius Jonas Siurba; antroje eilėje—išdo globėjas Jonas Grybas, išdo globėjas William Malin, išdininkas Juozas Weiss ir vice prezidentas Juozas Mockaitis.

BALTIMORE, MD.

Apie Lietuvių svetainę Baltimore'je Lietuvių svetainė pastatyta 1914 metais. Ji suvaidino svarbią rolę kultūriniam lietuvių gyvenime. Per daugelį metų tai buvo centras, kur lietuviai susieidavo, susirinkavo, įvairių pažvalgų organizacijos laikydavo prakalbas. Tai buvo demkraiška, ame- rikoniška ir gražu.

Kaip žinome, prieš Pir- mąjį pasaulinį karą į Ame- riką suvažiavo iš Lietuvos daug jaunimo. Vieni bėgo nepakęsdami carizmo, kiti verčiami ekonominio gyvenimo sąlygų. Čionai atvykę jauni, sveiki, energingi jie siekė veikimo. Jie jau rado įkurtų įvairių organizacijų, kūrė ir naujas, kaip tai pašalpos draugijas, klubus, statė svetaines, kūrė kuopas, ratelius, ruošė visokius parengimus: prakalbas, koncertus, piknikus, teatra- lius pastatymus.

Neturiu davinį, kas bu- vo svetainės statymo suma- nytojais, bet remiuosi tais pasakojimais, ką sako se- nieji lietuviai. Esu dėkin- gas tautiečiui Pranui Čes- nai, kuris suteikė žinių, nes jis dalyvavo svetainės tvė- rime. Kaip jis sakė, svetai- nės įsteigime dalyvavo Kęstučio, Mindaugio, Dau- kanto ir Šv. Jono draugijos.

Sėrai buvo pagaminti po \$25. Lietuviai, įvertindami svetainės rolę, su ukvata pirkto šėrus. Lietuvių Lite- ratūros Draugijos 25 kuopa pasipirko 8 šėrus už \$200. Pirkto šėrus ir jos nariai.

randasi virš tūkstančio Amerikoje gim- siųjų, sudaro tvirtą pagrindą mūsų Su- sivienijimui bujoti.

LDS Centro Valdybos susirinkime, įvykusiame 1964 m. gruodžio 12 d., nu- tarta skelbti naują vėjus su 1965 metų sausio 1 d. Taipgi nutarta suteikti progą tiems nariams, kuriems amžius ir sveikata leidžia, pasikelti savo apdrau- das ant aukštesnių sumų. Jaunesnieji nariai laipsniškai gali pasikelti savo ap- draudą net iki \$19,000.

(Bus daugiau)

skleidė nesutikimus. Lietu- vių svetainėje pradėjo pa- žangius lietuvius užpuodinė- ti. Mane du kartus buvo užpuolę, buvo užpuolimų ir ant kitų.

Lietuvių Literatūros Draugijos 25-ai kuopai, kuri nuo pat svetainės prad- žios buvo šėrininkė, už- draudė susirinkimus laikyti, neleido jai parengimus turėti. Pradėjo vesti šlyšk- ią agitaciją, kad žmonės nesilankytų į pažangiečių parengimus.

Prieš 18 metų L.L.D. 25

kuopa turėjo svetainėje, ant antrųjų lubų, parengimą. Dalyvavo apie 100 žmonių. Gi didžiojoje svetainės salė- je kitataučiai turėjo paren- gimą, kur buvo apie 600 žmonių. Daug kitataučių buvo ir prie baro—sklepe. Ir štai vienas advokatas, iš- vien su kai kuriais "dipu- kais" suruošė prie svetainės pikietavimą prieš "komu- nistus". Žinoma, jie taikė LLD kuopos parengimui, bet visoje apylinkėje gyven- tojai pikietavimą palaikė esamu prieš svetainę. Tas jų pikietavimas ir piktas nusistatymas prieš pažan- giečius labai pakenkė sve- tainės bizniui. Paskui nau- jieji ateiviai įsigalėjo sve- tainėje.

Kada buvo pakilus ma- kartizmo banga, prasidėjo prieš pažangiečius skundai. Mane pašaukė į Imigracijos skyrių, kur buvo parodytas laiškas su nurodymais kiek kartų ir kada aš lankiausi Lietuvių svetainėje, ir rei- kalavimas viršrinko, kad man, kaip "raudonajam" ("red"), uždraustų lankytis į svetainę.

Tų persekiojimų pasek- mėje šiandien Lietuvių sve- tainė yra sunkioje padėtyje. 1964 metų atskaita rodo, kad banke ya tiktai \$54.67, o per metus svetainėje dir- bantiems buvo išmokėta al- gy \$15,594.80.

Kaip žinia,, senosios kar- tos lietuvių svetainėje daug dirbo veltui, be jokio atly- ginimo. Visai kitaip yra su naujais jos valdytojais. Jie nei piršto nepajudina be apmokėjimo. Štai buvo su- manyta surengti svetainės naujai pikniką. Vienas iš svetainės direktorių išvaži- nėjo 550 mylių ieškodamas piknikui vietos ir pridavė išlaidų bilą \$60. Mat, jie nėra tokie, kaip senosios kar- tos lietuvių, kurie sunkiai dirbo, kad tik išlaikytų or- ganizacijas, svetaines, kito- kias įstaigas.

Man sakė, kad svetainė dažnai stovi neišreduota, todėl neša nuostolių. Sakė, kad iš jaunesnės kartos, ka- talikiškai nusiteikęs, V. Ur- bonas teisingai darbuojasi, nori svetainėi gero, stoja už lietuvių vienybę svetainės išlaikymui, bet ar jo siekiai turės pasekmių, tai ateitis parodys.

Tas pats

Jei Tamsta negali gauti laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesne auka paremk

Yra driėžų vien tik patelių

Prieš 30 metų du zoolo- gai, tirdami Armėnijos kal- nuose uolų driėžus, atkrei- pė dėmesį į keistą reiškinį: tarp daugelio sugautų driė- žų nebuvo nė vieno patino.

Vėliau jaunas tarybinis mokslininkas I. Darevskis surado Armėnijoje dar dvi driėžų rūšis, tarp kurių taip pat nebuvo patinų.

Ar gali egzistuoti ir dau- gintis šie gyvūnai be pati- nų? Juk gamtoje partenog- enetinis (vienalytis) dau- ginimasis yra retas reiški- nys. Jis sutinkamas tik tarp kai kurių rūšių kirminų, vabzdžių ir kitų bestuburių gyvūnų. Ar gali būti toks būdas pas stuburinius, t. y. aukštesnės grupės gyvū- nus? Tai neigė visi šiuolaik- inės biologijos duomenys. Ir vis tik I. Darevskis nuta- rė patikrinti seniai nusisto- vėjusias koncepcijas, įrody- ti driėžų vienalyčio daugini- mosi faktą.

Jis surinko daugybę driė- žų iš įvairiausių Armėnijos vietovių, tarp kurių nebuvo nė vieno patino. Patelės la- boratorinėse sąlygose sudė- jo kiaušinius. Iš jų išsiriti vien... patelės. Kada pasta- rosios sudėjo aiškiai neap- vaisintus kiaušinius, iš ku- rių vėliau išsiriti vėl pate- lės, partenogenetinis reiški- nys buvo įrodytas.

Įvairių stadijų embrionų analizė atskleidė eilę įdo- mių detalių. Pasirodė, kad, pavyzdžiui, kai kuriuose kiaušiniuose užsimezga pa- tinai, bet jie žūsta anksty- vose embrioninio vystymosi stadijose.

Kaip atsirado partenoge- nezė pas uolų driėžus? I. Darevskis iškėlė tokią hypo- tezę. Kvartero periodo ap- ledėjimo laikais klimatas Armėnijos kalnuose buvo žymiai atšiauresnis, negu dabar. Dėl to uolų driėžų išplitimo ribos tada smar- kiai sumažėjo. Jie išsilaukė tik nedideliuose rajonuose, kur buvo palankesnės kli- matinės sąlygos. Driėžų ne- gausumas apskundavo o kontaktą tarp patelių ir pa- tinų. Vadinasi, vienalytis dauginimasis ir buvo toji išeitis, kuri išsaugojo minė- tąją driėžų rūšį.

I. Darevskio atradimas pakeitė mokslininkų pažiū- rą į partenogenezės plitimi- mą gyvūnijose pasaulyje.

Daug jaunuolių yra kalėjimuose

Washingtonas. — U. S. Justice departamentas ir U. S. Childrens Bureau skel- bia, kad dabar federaliniuo- se ir valstijų kalėjimuose yra 217,000 žmonių. Iš jų 14,000 jaunuolių žemiau 15 metų amžiaus.

Sako, kad 1964 metais iš areštuotų 63% buvo žemiau 18-kos metų amžiaus.

F.B.I. skelbia, kad 65 pro- centai jų buvo areštuoti už užpuolimus žmonių ir va- gystes.

PATYS JAV KARIAI SAUGO SAVO BAZES
Saigonas. — New Yorko "Daily News" korespon- dentas Joseph Fried rašo, kad Jungtinių Valstijų kariai patys saugo savo bazes Pietų Vietname. Jis ra- šo, kad bus iškelta JAV ma- rininkų pulkai į Pietų Viet- namą. Pirmiau JAV bazes saugojo Pietų Vietnamo ka- riai.

Miami, Fla.

Miamio pažangiečių kultūrinė veikla.

Vasario 2 d. L.S.K. meninės parodos atidaryme dainavo Aido choro kvartetas, —Mrs. May Gabrėnienė, H. Mikitiėnė, A. Bubelis ir J. W. Thomsonas. Pianu akompanavo nuolatė ir nuosirdi choro rėmėja Nancy Benikaitis. Iš Brooklyn, N. Y., buvo svečių Volteris Keršulis su žmona Brone ir jos sesute Viktorija Milerienė iš Binghamton, N. Y. Jie atvyko keletui savaitių atostogauti saulėtoj Floridoj ir apsisistojo Miami Beach.

Draugas Volteris Keršulis LLD 75 kp. bankete trumpoje kalboje gražiai pasveikino miamiečius, pagyrė už gražų darbavimą ir užlaikymą gražios salės. Iš Binghamton, N. Y., buvo A. ir H. Pagiegalai. H. Pagiegalienė, pasižymėjusi choro mokytoja, yra gabi pianistė, jina keletą kartų skambino pianu Aido dainininkų grupei. Jos vadovaujama, jie sudainavo keletą dainelių.

Iš Chester, Conn., atvyko J. Aleksaitis ir Mrs. H. Peck, praleisti keletą savaitių atostogų. J. Aleksaitis yra plačiai žinomas brooklyniečiams, nes jis per daugelį metų rekorduoją į juostelės koncertus, festivalius. Jis atsivežė į Floridą gražios muzikos ir ją grojo LSK ir LLD banketuose, tai muzikos mylėtojams patiko. Jis pasižadėjo rekorduoti ir Miamio Aido choro dainas.

Aido choras sparčiai ruošiasi prie didžiulio pavasarinio koncerto, kuris įvyks kovo 18 d., LSK gražioje salėje. Koncerte dainuos solo plačiai žinomas miamiečiams ir kituose miestuose baritonas Bronius Nekrošas. Dainuos Aido choras ir jo moterų ir vyrų ansamblis. Užtikriname, kad šis koncertas bus gražus ir didelis.

Pietūs bus duodami kaip 1 valandą dieną.

Koncertas prasidės 3-čia valandą. Vieta: 2610 N. W. 119 St., Miami, Fla.

I Aido choro rėmėjų ir garbės narių knyga 1965 m. įsirašė: Antanas Bubelis, choro narys - dainininkas, su \$25; Amelia Valatkienė su \$25; Mary Kalvaitienė su \$5, Anna Černevičienė su \$5. Aido choras dėkoja už tokią gražią paramą.

Aido choras sveikina Chicago LKM chorą su \$5, o choristai dar pridėjo aukų, kas sudarė \$10.

Aidas pasveikino "Laisvės" sąskrydį su \$10 ir linki "Laisvei" dar daug ilgų metų gyvuoti.

Gerbiamieji! Malonėsite nepamiršti Aido Choro gražaus koncerto kovo 18 d. Prašome visus atsilankyti, būsite patenkinti.

Linksmą girdėti, kad Aido mokytoja Viola Hagerty jau pasveiko ir vėl pradėjo mokyti chorą

J. W. Thomson'as

Hartford, Conn.

Sujudo mūsų miesto gyventojai už baigimą karo Pietų Vietname. Vietos anglų laikraštis įdėjo pareiškimą, reikalaujant baigti karą.

Kiekvieno penktadienio pietų, prie federalio pastato, įvyksta demonstracijos už taiką.

K.

Scranton, Pa.

Ir vėl supiltas naujas kapas

1965 m. vasario 21 d. rytą pasitraukė iš gyvųjų tarpo Laurynas Janušaitis, pragyvenęs 81 metų. Laurynas kilęs iš Skriaudžių apylinkės. Nenorėdamas tarnauti caro kariuomenėj, 1905 metais paliko gimtąją šalį ir atvyko į JAV. Apsigyveno Scranton, Pa., mieste ir daugiausia jis dirbo kietosios anglies kasyklose. Jis buvo viengungis visą savo gyvenimą.

Janušaičiui nors ir mažai teko susipažinti su 1905 metų revoliuciniu judėjimu, vienok jis, atvykęs į šią šalį, susidėjo su pažangiuoju veikimu ir jis tuo keliu eina per visą savo gyvenimą. Nors jis, kaip ir daugelis mūsų brolių, buvo mažamokslis, bet visados skaitė pažangiuosius laikraščius ir knygas, ir visados mokėjo orientuotis teisingai pažangiam veikime. Jis buvo ilgametis "Laisvės" skaitytojas, LLD ir LDS narys ir niekad neatsisakė dalyvauti pažangiajame veikime, ir ne tik lietuviškame, bet ir tarptautiniame, kada toksai buvo mūsų mieste.

Pranešime "Laisvėje" buvo pasakyta, kad Janušaitis bus palaidotas Abington Hill kapinėse, bet tai buvo klaidingai informuota; jis tapo palaidotas Lietuvių Tautinės parapijos kapinėse, Chinchilla, Pa., šalia jo brolio, be bažnytinio apieigų.

Labai gaila netekus gero draugo ir pažangos rėmėjo, bet tai gyvenimo eiga ir nieko negalima padaryti. Tad lai būva Tau, drauge Laurynai, ramus amžinas poilsis, o mums ilga ilga tavęs atmintis!

Philadelphijos mokytojai, I. K.

Philadelphia, Pa.

CIO, veda derybas dėl algų ir kontrakto pasirašymo.

Tik savaitė beliko iki LLD 10 kuopos parengimo — kovo 14 d., svetainėje 715 N. 6 St. Prasidės 2 val. dieną. Parengimas svarbus — paminsime Lietuvių Literatūros Draugijos 50 metų jubiliejų.

Yra gražus skaičius prisiminimų iš praeitės.

Philadelphijoje gyvavo daugiau kaip viena kuopa, suvaidindamos svarbų vaidmenį vietos judėjime.

Prisiminkime tuos didelius "Laisvės" naudai piknikus, kultūrinius rengimus, prakalbas, pastatytus scenos veikalus, skaitlingas konferencijas. Kuopos buvo nariais skaitlingos; jie buvo jauni, darbštūs, energingi, pasišventę.

Tačiau gyvenimas nestovi vietoje. Daug mūsų draugų ir draugių jau ilsisi po velėna. Šis jubiliejinis rengimas šioje apylinkėje bus pirmas. Mažesnės kolonijos, neskaitytos lietuviškos, tokių iškilnių suruošti negali.

Susirinkę padarysime peržvalgą mūsų nuveiktų darbų, pagerbime organizaciją ir jos nuosirdžius darbuotojus. Pietų tą dieną namie nevalgykite, atvykę čia būsite skaniu maistu aprūpinti.

James Fitzgerald, 45 metų, areštuotas ir laikomas po \$500 užstatu. Jis, sakoma, pavogęs lempą nuo savo buvusios žmonos.

Prie "Laisvės Varpo" pastatyta dviguba sargyba. Nepriklausomybės svetainėnėjimas patikrinamas, kadangi paskleistas gandas, kad pastatas būsią išsprogdintas.

Philadelphijos mokytojai, kurie prisidėjo prie AFL-

Lawrence, Mass.

Vasario 20 d. įvyko LLD 37 ir LDS 125 kuopų susirinkimai. Nariai pasimokėjo duokles. Buvo raportai iš 1964 metų veikimo. Turėjome 4 parengimus: Mass. valstijos apskrįčių, "Laisvės" paramai ir 2 pačioms kuopoms. Visi parengimai pavyko ir davė pelno.

"Laisvei", "Vilniai", "Liaudies balsui", ir Urugvajaus "Darbui" buvo išaukota \$400. Dabartiniame susirinkime Bimbos bylai paaukotta \$20.

Nutarta surengti Lietuvių Literatūros Draugijos 50 metų sukakties progą banketą arba pietus. Įvyks Maple Parke šeštadienį, balandžio 24 d. Kalbės K. Petrikienė, o gal ir daugiau kalbėtojų bus.

Mass. valstijos apskrįčių piknikas įvyks birželio 20 d., Maple Parke. Jį rengia apskrįčių komitetai.

Finansavimui vietinių kuopų parengimas bus suroštas Maple Parke, bet laikas dar nepaskirtas.

"Laisvės" vėjus raportas rodo, kad vėjus buvo pasėmingas. "L." seni skaitytojai atsinaujino prenumeratas ir gauta naujų.

I Lietuvai naujų ir atsinaujinusių gauta 16 skaitytojų. Vajinuko pagelbininkas Ig. Chulanda gavo vieną naują skaitytoją.

Geriausiai pasidaravo šv. Kazimiero bažnyčia, kur bus atlaikytos "iškilmingos mišios" prie šv. Kazimiero abrozo, kad is pagelbėtų "išvaduoti" Lietuvai iš "bolševikiškos vergijos" ... Pašimeldę, girdi, galėsime valgyti ir gerti, ir klausysimės spyčių aukštų pareigūnų.

Pittsburgho majoro Barr, teisėjo Musmanno, kongresmano Fultono ir daugelio kitų...

Taip buvo reklamuota per Dargio ir vyčių radijo pusvalandžius, taip išgarsinta jų spausdintoje programoje.

Dabar pažiūrėkime, kaip viskas įvyko tame "vaduo-tojų" jomarked. I šv. Kazimiero pastogę susirinko labai mažas skaičius davatkėlių išklaudyti "iškilmingų mišių". Esu tikras, kad šv. Kazimieras vaduo-tojų-davatkėlių maldos neišklausys... Valgyti ir gerti irgi nesuirinko taip skaitlingai, kaip reklamuotojai tikėjosi, nes buvo daug tuščių vietų prie stalių. O iš "didžiųjų pareigūnų" nepasirodė nė vienas. Argi tai būtų tik "triksas" naudoti valdininkų-teisėjų vardus savo jomarko reklamai, kad patrauktų daugiau žmonių pasipinigavimo tikslu? I vietą valdininkų jie pasikvietė kokį tai ukrainietį Komichaką ir dipuką Kasulaitį iš Clevelando.

Jų deklamacija viena ir ta pati: šmelžti, meluoti apie tas šalis, kur žmonės yra sukūrę socialistinę santvarką ir išspyrę laukan visokius žmonių išnaudotojus. Tos mažutės atskalos yra pasiekusios ir šią šalį ir dabar desperatiškai šaukiaisi dolerio pagalbos, kad dar kiek ilgiau palaikytų mizerną "vaduo-tojų" biznį...

L.

PAIEŠKOJIMAS

Ieškau dėdės, gyvenančio Jungtinėje Valstijoje. Pavilnas Sereika, Povilo. Iš Lietuvos išvyko 1924 m. Gimęs 1889 m. Kupiškio mieste. Būsiu labai dėkingas gavus žinią apie jį. Genė (Povilo) Keršanskaitė-Vielėnienė, Kupiškio rajonas, Subačiaus geležinkelio stotis, Depo g. 1, Lithuania, USSR. (17-18)

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

Help Wanted—Female

NURSES

R. N. SUPERVISOR
Night shift. 11 PM to 7 AM.
Exp. necessary. Small hospital, W. Phila. College attached. Call Nursing office. SH. 8-1000 between 9 AM & 5 PM. (9-20)

DRESSMAKER & TAILOR

1 hour Cleaning plant.
Full or part time.
Apply
3227 Kensington Ave.
NE. 4-9429 (17-18)

WOMAN

With recent references,
for child care, cooking, housework.
No laundry. Sleep in.
\$50 per week.
WI. 7-0778 (17-18)

MANICURIST

Experienced.
Good Salary
C C. SHOP
PE. 5-6150. (17-18)

COFFEE SHOP WAITRESS

35 hours a week,
pleasant conditions.
Good pay.
Call VI. 3-8573. Mr. Feldman (17-18)

OPERATORS

Front Makers
Only people experienced
on ladies' dresses
Apply
1023 Vine St., 6th floor. (18-19)

kam yra noras, tam yra ir būdas.

Suvažiukime visi, draugai ir draugės, į vieną būrį ir parodykime, kad mes rūpinamės mūsų garbinga Draugija, ir darykime visa, kas galima, kad Literatūros Draugija gyvuotų dar daug metų!

Teko nugirsti, kad bankete dalyvaus brangių svečių. Visi turėsime progą paspausti jiems ranką.

J. A. Bekampis

DETROIT, MICH.

Du įvykiai labai susiglaudę

Pirmas įvykis — prakalbos Lietuvių Literatūros Draugijos 50-mečio jubiliejui atžymėti.

Prakalbas rengia LLDL 52 kuopa—penktadienį, kovo 19 d., Draugijų salėje—Porter Hall, 4079 Porter St. Pradžią 7 val. vakare.

Kalbės žymi veikėja, dirbusi progreso darbe per 50 metų, tūlą laiką redagavusi "Moterų Balsa" ir šiuo metu einanti LLDL Centro pirmininkės pareigas — K. Petrikienė.

Ji neseniai sugrįžo iš Lietuvos ir, be abejo, pasakys savo kelionės po Lietuvą įspūdžius.

Taigi prašome neužmiršti penktadienio, kovo 19 d. Būkite prakalbose susipažinti ir pasisveikinti su K. Petrikiene.

Antras įvykis — Detroito Lietuvių klubas rengia banketą Petrams ir Juozapams prisiminti, šeštadienį, kovo 20 d., 6 val. vakare, klubo salėje.

Apie banketo gerumą nėra reikalo kalbėti, nes buvusieji klubo banketai kalba patys už save. Bus gera muzika šokiams. Įžanga iš anksto \$1.50; jei bus likę kiek bilietų — prie durų \$1.75.

Šiame bankete jau bus sugrįžę iš atostogų, aplankę Arizoną, Kaliforniją, Chicago Masių šeimą.

Jei išeis gerai, turėsime viešnią iš New Yorko. Su ja susipažinsite bankete.

V. Zabul

Help Wanted—Male

AUTO BODY METAL MAN
AUTO BODY PAINTER
1st class only. Excellent working conditions. Top wages.
531 S. 5th St., Camden, N. J.
1-609 WO. 4-4814 (17-18)

TOOL & DIE MAKERS

GRINDERS

Precision surface grinders wanted.

Must be able to grind radii, contours and grooves.

Also—

TOOL & DIE MAKERS

Good tool and die makers needed at once. Experience in Lamination dies preferred. Excellent hourly rate, overtime. Fringes include retirement plan, medical & hospitalization plan, life insurance, paid vacation & many others.

Apply:

MAGNETIC METALS CO.

21st & Hayes Avenue
Camden, N. J. (17-24)

MEN (20)

Experienced. Fast at battling insulation and/or exterminating. Many fringe benefits. Good working conditions.

Apply:

1024 Cottman St. or phone FI. 2-5100.

TOOLMAKERS

Experienced and close tolerance jig and fixtures used in making parts for electronic manufacturing. Excellent working conditions and liberal employee benefit program. Second Shift.

DUBROW

ELECTRONIC INDUSTRIES
235 Penn St., Burlington, N. J. (18-20)

TAILOR

1310 Walnut St., Mr. Tsatalis
Apply
Must be good on quality trousers. (17-18)

Madridas. — Virš 4,000 studentų demonstravo reikalavdami daugiau laisvių.

PRANEŠIMAI

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks Kovo-March 12 d. svetainėje 1154 N. 4th St. Turėsime labai svarbių reikalų aptarti ir išgirsime komisių pranešimus apie pavasarinę veiklą ir kitokių svarbių Draugijos reikalų. Pasikvieskite į susirinkimą savo draugus arba pažįstamus, įstoti į LLD 10 kuopą. Nesivėluokite, pošdis prasidės 7-30 vakare. Valdyba (18-19)

WORCESTER, MASS.

Sekmadienį, kovo 7-ą, 65 Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugijos moterų komisija rengia saunius pietus. Kviesiamės visus, o ypatingai moteris, atsilankyti, nes prie vaišių bendrai atžymėsime pasauliniai svarbią Moters Dieną. Pradžią 1 val. dieną. Vieta—29 Endicott St.
Bus geri pietūs už žemą kainą. Rengėjos (17-18)

MIAMI, FLA.

LLD 75-ta kuopa atžymėjimui organizacijos 50 metų veiklos rengia jubiliejinį banketą. Šeiminiškės žada pagaminti kuo skaniausius pietus. Bus ir meninė programa, susidedanti iš solistu, duetu ir paties Aido choro. Turėsime ir žymių kalbėtojų — J. P. Millerį iš Michigano ir gal būt K. Petrikienę, kuri tik sugrįžo iš Lietuvos. Šis parengimas įvyks Kovo 7 d., 12:30 P. M., Lietuvių Socialio Klubo svetainėje, 2610 N. W. 119th St. (16-18)

ELIZABETH, N. J.

Gegužės-May 8 d. L. D. P. Klubas ruošia banketą Waiterui ir Myldai Zukams pagerbti jų 35-ųjų vedybiniu gyvenimo metinių progą, ir prašo šios apylinkės draugų nieko tą dieną nerengti, o dalyvauti šiame bankete, nes jis ruošiamas naudingam tikslui. Komitetas (17-18)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks Kovo-March 8, 2:30 popiet. Visi nariai būtinai dalyvaus. Turime daug svarbių reikalų apkalbėti ir prisirengti Draugijos 50-ųjų metinių jubiliejui atžymėti, kuris įvyks Balandžio-April 4 d. su banketu-pietumis ir su programa. Taigi turime ruošis senu daiktų išpardavimui, kuris įvyks gegužės 18-19 dienomis. J. A. Bekampis, sekr. (17-18)

Laisvės reikalai

"Laisvės" B-vės suvažiavimas jau veik mėnuo laiko, kai įvyko, bet dar vis atsirado draugų, kurie pavėluotai prisuntė aukų suvažiavimui. Taipgi buvo ir praleista keleto pavardės suvažiavimo aukų pranešimuose. Už tą atsiprašome.

Kiti skaitytojai, atsinaujindami prenumeratą, prisiūnia ir paramą laikraščiu. Prašome pasiskaityti: Charles Belūnas (per A. Wardo, po pomirtinė auka laikraščiu), Detroit, Mich. \$25.00 A. Navikauskas, W. Hempstead, N. Y. 11.00 Eleanora ir Raymond Barce, Brockton, Mass. 10.00 J. ir A. Kauliniai, Huntington, N. Y. 10.00 Verutė ir Valys Bunkai, Jamaica, N. Y. 10.00 K. B. Depsas, Miami, Fla. 9.00 Charles Vaichunas, Harrisburg, Ill. 6.00 A. Selvestrovich, Freeland, Pa. 6.00 J. ir M. Strižauskai, Bridgeport, Conn. 5.00 J. ir L. Mockaičiai, Bridgeport, Conn. 5.00 A. ir A. Mureikai, Bridgeport, Conn. 5.00 Apol. Tamašauskienė, Lawrence, Mass. 5.00 J. Stanelis, Short Hills, N. J. 5.00 A. ir N. Iešmantai, Jamaica, N. Y. 5.00 J. ir O. Babarskai, Richmond Hill, N. Y. 5.00 Marcelė Yakšienė, Ozone Park, N. Y. 4.00 August Seitz, Temple Hills, Md. 3.00 Jurgis ir Ona Shlaves, Brooklyn, N. Y. 2.00 B. Rauba, Cleveland, Ohio 2.00

Po \$1: J. Vasil, Cleveland, O.; J. Gates, Euclid, O.; S. Trilikauskas, Rochester, N. Y.; Matha Pekunas, Great Neck, N. Y.; J. Kvedors, Wilkes-Barre, Pa.; J. Smalensk, Miami, Fla., ir F. Prapiestis, Paterson, N. J.

Nuoširdžiai dėkojame visiems viršminėtiems už jų paramą laikraščiu.

"Laisvės" Administracija

K. Petrikenės prakalbų maršrutas

Kaip žinoma, K. Petrikenė, Literatūros Draugijos pirmininkė, Tarybų Lietuvoje pabuvojo porą mėnesių ir tik ką sugrįžo kupina jaunatviškos energijos ir įdomių ispūdžių.

K. Petrikenė tą energiją ir savo brangų laiką aukoja Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos 50 metų kultūrinės veiklos atžymėjimui. Jos prakalbų maršrutas prasidės ir eis sekančiai:

Miami, Fla., kovo 6 ir 7 d.
Chicago, Ill., kovo 12, 13 ir 14-tą.
Detroit, Mich., kovo 19, ir 20.
Cleveland, Ohio, kovo 21 ir 22.
Pittsburgh, Pa., kovo 27 ir 28.
Philadelphia, Pa., balandžio 3 d.
Baltimore, Md., balandžio 4 d.
Waterbury, Conn., balandžio 9 d.
Hartford, Conn., balandžio 10 d.
Bridgeport, Conn., balandžio 11 d.
Worcester, Mass., balandžio 16 d.
So. Boston, Mass., balandžio 17 d.
Brockton, Mass., balandžio 18 d.
Lawrence, Mass., balandžio 24 d.
Norwood, Mass., balandžio 25 d., po pietų.
Stoughton, Mass., balandžio 25 d., vakare.
San Francisco, Oakland ir San Leandro, Calif., gegužės 1, 2 ir 3 dienomis.

Los Angeles ir Yucaipa, Calif., gegužės 8 ir 9 d.

Šis K. Petrikenės prakalbų maršrutas yra tikslu: plačiai atžymėti ALDLD 50 metų kultūrinės veiklos suaktį, gauti kuo daugiausiai naujų narių į ALDLD ir sukelti pinigų anglų kalboje išleidžiamai knygai.

Tad visi prie didelio, bet garbingo ir kultūringo darbo!

ALDLD Centro sekr. J. Grybas,
102-02 Liberty Avenue,
Ozone Park, N. Y., 11417

Pittsburgh, Pa.

LDLD 87 kp. parengimas ALDLD Centro sekretorius J. Grybas laiškais ir per spaudą praneša kuopoms, kad yra rengiamas prakalbų maršrutas, kad kuopas aplankys Centro pirmininkė draugė K. Petrikenė. Pittsburghui yra skiriamos dienos kovo 27 ir 28. Vasario 20 dieną susirinkę 87 kuopos nariai nutarė rengti vakarienę kovo 27 d. Pavakarieniavę turėsime laiko pasiklausti draugės K. Petrikenės kalbos apie Tarybų Lietuvą ir jos kelionės ispūdžius po Lietuvą. Draugė Petrikenė neseniai sugrįžo iš Tarybų Lietuvos, kur ji viešėjo per kelis mėnesius, ten susitinkama daug asmenų ir aplankydama įdomesnes vietas. Ji taipgi dalyvavo Tarybų Lietuvos moterų su-

važiavime, kuris neseniai įvyko Vilniuje. Kiekvienam bus įdomu išgirsti apie Tarybų Lietuvos žmonių gyvenimą ir tas vietas, kurios mums yra brangios; Taipgi, šiomet yra aukštinis ALDLD jubiliejus, kurį turime iškilmingai apvainikuoti ir prisiminti tuos pionierius, kurie tą organizaciją organizavo, ir tuos, kurie per eilę metų dirbo ir tebedirba apšvietos-pažangos darbu.

Todėl visi ALDLD nariai ir mūsų geri draugai ir draugės susirinkime kovo 27 d., 4 val. popiet, į LDS 160 kuopos namą, 1317 Reedsdale St., North Side Pittsburgh. Ten turėsime gerą vakarienę ir išgirsime kalbą ALDLD Centro pirmininkės draugės K. Petrikenės.

J. K. Mažukna,
ALDLD 87 kp. sekr.

J. GRIGIŠKIS

IVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Kas kaltas dėl karo Pietų Vietname?

Pažangusis visuomenininkas Corliss Lamont pasikelbė savo tėzes, kuriomis jis kaltina Jungtinių Valstijų vyriausybę dėl karo Pietų Vietname. Štai kuriais faktais jis kaltina JAV vyriausybę:

1. Nors prez. Johnsonas tikrina, kad "mes nesiekiam platesnio karo," tačiau Šiaurės Vietnamo bombardavimas JAV kariniais lėktuvais provokuoja komunistinę Kiniją ir Tarybų Sąjungą įsitraukti į susikirtimą ir veda prie didžiulio termobranduolinio karo.

2. Šiaurės Vietnamo valdžia niekuo neprasikaltusi Pietų Vietnamui ir Jungtinėms Valstijoms. Apie 80% Pietų Vietnamo gyventojų eina su partizanais, kovoją už savo šalies nepriklausomybę taip, kaip amerikiečiai 1776 m. kovoją už savo nepriklausomybę.

3. Pietų Vietnamo partizanai daugiausia ginklu gausia iš Amerikos. Pentagono siunčiami moderniški ginklai iš Pietų Vietnamo kareiviams lengvai pereina į partizanų rankas. Iš kitur partizanai labai mažai ginklų tegausia.

4. Jungtinės Valstijos neturi jokių šansų Vietname karą laimėti. Jeigu prancūzai, su 400,000 kareivių kariavę net 8 metus, turėjo pasitraukti ir panešti apie 170,000 kareivių nuostolių, tai Amerika turėtų iš to pasimokyti, prieš milžinišką vietos gyventojų daugumą toliau nekariauti. Pakako, kad iki šiol apie 400 amerikiečių ten be jokio reikalo žuvo.

5. Jungtinių Valstijų militarinė intervencija Pietų Vietname pažeidė Jungtinių Tautų čarterį ir Zenevos 1954 m. susitarimą, kuris suteikė Vietnamui taiką, o Jungtinės Valstijos, nesiskaitydamos su tarptautinėmis sutartimis, sugriovė Vietnamo žmonių taikingą sambūvį.

6. JAV vyriausybė veidmainingai skelbia, kad Pietų Vietname amerikiečiai yra tik "militariniai patarėjai," kuomet amerikiniai kariniai lėktuvai ir visoki kiti ginklai terioja ir degina visą šalį.

7. JAV vyriausybė Vietnamo naudoja žiaurias ir nemoralines priemones, kuomet Vietnamo valstiečiai ir jų vaikai dešimtimis tūkstančių skerdžiami ir jų gyvenvietės deginamos.

8. Tvirtinama, kad Amerika pasitraukdama iš Pietų Vietnamo, prarastų gar-

bę. Bet ji ten kariaudama seniai tą garbę prarado, o pasitraukdama ją atgautų.

9. JAV vyriausybė tvirtina, kad ji ten siekiasi apginti laisvę ir demokratinę valdžią, ko ten visai nėra. Per pastaruosius 16 mėnesių ten įvyko 8 perversmai ir tuose perversmuose susidariusios militarinės valdžios tik po kelias dienas teišsilaiko, nepaisant to, kad jos iš Amerikos gauna daugiau kaip per 700 milijonų dolerių per metus.

10. Vienatinė inteligentiška prez. Johnsonui išieiti: sulaikyti Vietname karą, pasitikėti tarptautiniais susitarimais, kurie gali neutralizuoti Pietrytinę Aziją ir užtikrinti ten pastovią taiką. To nori 80 procentų JAV gyventojų, Prancūzijos prezidentas de Gaulle, popiežius, Jungt. Tautų gen. sekretorius U. Thant, Kanada, Burma, Indija ir daugelis kitų šalių, taipgi daugelis JAV senatorių ir kongresmanų.

Fredericko Douglasso gyvenimas—televizijoje

Negrų Sąvaitėje ir televizijoje buvo atvaizduotos negrų kovos prieš vergiją ir šiuo metu—prieš negrų diskriminaciją.

Jaudinanti drama vaizdavo ir Fredericką Douglassą, kaip jis gyveno ir kovoją. Įsitraukė jis kovon 1841 m. pabėgęs iš Marylando valstijos, kur jis vergavo. Apsigyveno New Bedford, Mass. Tuoj susijungė su vergijai panaikinti judėjimu.

Tai didžulei kovai jis nesigailėjo nei jėgų, nei energijos. Patapo garsus prakalbininkas, atsisaukimų ir straipsnių rašytojas, vėliau "The North Star" ir kitų laikraščių redaktorius.

Douglass nepasitenkino vien kova prieš vergiją pietinėse valstijose. Jis kovoją visokią negrų diskriminaciją ir kitose valstijose, kur vergijos ir nebuvo. Dėl to daugelis liberalų jį kritikavo, kam jis "kiša nosį" ten, kur negrai esą laisvi. Bet jis tuoj atsikirsdavo, kad ir taip vadinamose laisvose valstijose negrų diskriminacija bujoja ir prieš ją reikia kovoti.

Civiliniame kare jis kooperavo su prez. Linkolnu, jam padėjo negrus rekrutuoti armijon.

F. Douglass gimė 1817 m. Marylando valstijoje iš baltų tėvo ir negrės motinos. Jis buvo pilnai juodos spalvos. Nuo pat gimimo jis skaitėsi negrų savininko nuosavybe.

Douglasso gyvenimas — kovos gyvenimas. "Jeigu

BŪSIME

Moters Dienos iškilmingas minėjimas jau čia pat. Mes, Niujorko lietuvių moterų Apšvietos klubas pranešame visus būti mūsų garbingoje pramogėje kovo 7 d. Laisvės salėje. Pietūs 1 valandą.

Po pietų programoje garbės svečių ir vietinių trumpos kalbos, taipgi Aido choro solistų ir grupių dainos. Dainų programai vadovauja Mildred Stensler. Iki pasimatymo!

Rengėjos

Mieste pasidairius

Dar policija vis "tebededžioja" musulni vado Malcolm X užmušėjus. Trys vyrai sulaikyti, bet dar neįrodyta, kad jie dalyvavo jo nužudydame.

Respublikonai jau sušilę ieško savo partijai kandidato į Niujorko miesto majorus. Buvo garsiai pasiūlyti du kandidatai — senatorius Javits ir kongresmanas Lindsay, bet abu atsisakė "garbę" priimti. Matyt, bijosi rinkimus pralaimėti. O pralaimėjimas rinkimų paprastai reiškia galą žmogaus politinei karjerai.

Dabartinis majoras Robert Wagner pareiškė, kad jis kandidatuos ir ketvirtam terminui. Kol kas jis yra populiarus ir jį suplektinė ne bile kam gali pavykti. Štai kame problema Respublikonų partijai.

Brooklyno teisėjas Sobel patvarkė, kad slaptai įvesti klausytuvai ar kitokias slaptas būdais įgyti parodymai nieko nereikia teisme, negali būti priimti, nes nelegališki. Manoma, kad šis patvarkymas bus kontestuojamas aukštesniuose teismuose. Gali nueiti iki šalies Aukščiausiojo teismo.

Jau daug metų diskutuojamas planas žmoniškėjimui susisiekimui žemutinėje Manhattano dalyje tarp Holland Tunelio ir Manhattan ir Williamsburgo tiltų. Dabartinė padėtis nepakenčiama, nes automobilių ir sunkvežinių susisiekimas nesvietiškas.

Vieni siūlo nutiesti iškeltą vieškelį, o kiti reikalauja iškasti tunelį. Išlaidos beveik būtų tos pačios. Iškeltas kelias labai sugadintų toje dalyje miesto vaizdą.

Sustreikavo 3,500 baldų kraustytojų. Reikalauja algų pakėlimo. Darbas sunkus, bet nepakankamai apmokamas.

Technikos kilimas erzina visokius religinius "apaštalus". Mat, techniškai atradimai griaua religinius prietarus ir kenkia dvasininkijos bizniui. Todėl šiomis dienomis į Niujorką susirinko 250 "mokslininkų", kurie ieško naujos teologijos, kurios pagalba būtų galima suderinti technikos sąvokas su visokiomis religijomis. Jie suka galvą, kaip išgelbėti prietarus ir tuo pačiu kartu nepasirodyti kvailiais modernaus

nėra kovos, tai nėra nei progreso," jis sakydavo.

Mirė jis 1895 m. vasario 20 d., būdamas 78 metų amžiaus.

Douglasso vadovaujama kova nesibaigė su prez. Linkolno paskelbimu negrų išlaisvinimo deklaracijos 1863 m. sausio 1 d. Prieš negrų diskriminaciją ir dabar kova tęsiasi tiek pietinėse valstijose, tiek ir kitose valstijose, kur tik rasinė diskriminacija tebebu-

Padėka vėjus bendradarbiams

Kaip jau žinoma, praėjusis "Laisvės" vėjus visapusiškai buvo sėkmingas. Iš praėjusio "Laisvės" dalininkų suvažiavimo buvo aišku, kad vėjus rezultatai geri. Praėjusių metų "Laisvės" suvažiavimo nutartas aukų fondas sukeltas su kaupu. Taipgi ir su prenumeratomis buvo sėkmingas. Beveik visos buvo atnaujintos bei gauta daug naujų.

Mums, New Yorko miesto vartininkams, sąlygos kiek sunkesnės, nes skaitytojai gyvena skirtingose miesto dalyse.

Man dirbant vajuje, dėka gerų pagelbininkų, pavyko laimėti antrą dovaną šiame vajuje. Nors vėjus galutinai pasibaigęs, bet darba reikia vesti pirmyn, kad palaikyti mūsų laikraštį "Laisvę" gerame stovyje.

Sirdingai ačiū visiems talkininkams. O aš iš laimėtos dovanos skiriu į "Laisvės" fondą \$10.

Valys Bunkus

Jamaica, N. Y.

IŠVYKO

Vakar, ketvirtadienį, Julė Lazauskienė — aidietė — su drauge kaiminka Zabelkele Lamaitiene išvyko Florida-Miamin. Julės tikslas, ji sakė, aplankyti jos dukrą Lilią ir anūkučius (jauną) ten gyvenančius. Prie progos, žinoma, susitiks ir su daugiau pažįstamų buvusių bruklyniečių bei "nortiečių".

Geros "lukės" abiem-Julėi ir Jonui.

Aidietis

EGIPTAS KALTINA VAKARŲ VOKIETIJĄ

Kairas. — Jungtinės Arabų Respublikos prezidentas Gamalis Nasseris kaltina Vakarų Vokietiją, kad ji apginklavo Izraelį, nes jam suteikė 200 naujausių rūšių tankų. Jis sakė, kad arabų valstybės turės daugiau ginklų, negu būtų pasirengusios atremti Izraelio puolimą.

PARKUOSE BUS POLICIJA

New Yorkas. Pereitais metais New Yorka Central ir Prospect parkuose pasikartoję užpuolimų, ypatin-gai ant moterų. Todėl New Yorko miesto valdžia patvarkė, kad parkų keliais ir takais važinėti motociklais policininkai.

GENEROLAS KHANHAS AMERIKOJE

New Yorkas. — Į Jungtines Vastijas jau atskrido generolas Nguyen Khanhas, buvęs Pietų Vietnamo diktatorius. Jis, kaip ir buvo laukta, dėl karo Pietų Vietname kalčią verčia ant komunistų ir Šiaurės Vietnamo.

PRANEŠIMAI

STOUGHTON, MASS. Kovo 2 d. korespondencijoje pažymėta, kad Moterų apšvietos klubas rengia pamušky pietus sekmadienį, kovo 7 d., 7:30 val. vakare. Tai buvo klaida apie laiką—turėjo būti 3 valandą popiet. Geo. Shimaitis

RICHMOND HILL, N. Y. LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks kovo 9 d., 2 val. popiet, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave. Prašome visus narius atėti susirinkimam. Tai mūsų svarbiausias uždavinys. Nepamirškite vaizių — užkasčiausime, pasikalbėsime. Atėkite! Valdyba (17-18)

MOTERS DIENOS MINĖJIMAS

Niujorko Lietuvių Moterų Kultūrinis Klubas

RENGIA PIETUS

Sekmadienį, Kovo 7, 1965

1-mą val. popiet

"Laisvės" Salėje

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Įžanga — \$2.00

Sirdingai kviečiame visos apylinkės visuomenę kartu su Klubietėmis praleisti šią dieną kultūriškai. Apart pietų, bus meninė programa, kurią atliks Aido choras, kvartetas ir solistės, vadovaujant Mildred Stensler.

Sirdingai kviečia Klubietės